

พระพุทธรูปหินหยกเขียว



คำนำ

บรรดาอริยธรรมที่สำคัญ ย่อมมียุครุ่งเรืองซึ่งยุคดังกล่าวนี้ ขึ้นอยู่กับความเจริญอย่างสูงทางด้านวัตถุ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ความเจริญทางด้านจิตใจชนชาวไทยเป็นชาติที่เป็นไทแก่ตัวเองในอดีต จะมีชาติใดสามารถอยู่รวมกันได้ด้วยเชื้อชาติอย่างเป็นปึกแผ่น โดยปราศจากความนับถือร่วมกัน

ความนับถือของชนชาวไทย ที่มีมาแล้วในอดีต ก็คือ ความนับถือพระพุทธศาสนาลัทธิหินยานเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะเห็นกันว่า คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าสอดคล้องต้องกันเป็นอย่างดีกับความต้องการทางจิตใจของตน

เมื่อเราเข้าใจว่า ชาวไทยเคารพนับถือพระพุทธศาสนาลัทธิหินยานเพราะมีความดื่มด่ำในรสพระธรรมคำสั่งสอนอันแผ่ไพศาลไปในโลก อยู่ในดวงจิตของตนแล้ว เราต้องเข้าใจด้วยว่า การเนรมิตศิลปอันยิ่งใหญ่ของคนไทยก็คือการสร้างพระรูปขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ในระยะสองพันกว่าปีที่ผ่านมานั้นได้มีผู้สร้างพระพุทธรูปกันนับไม่ถ้วน โดยหล่อขึ้นด้วยทองสำริดบ้าง จำหลักด้วยศิลาก็มี ทำด้วยปูนปั้นหรือบุด้วยโลหะก็มี และองค์พระพุทธรูปก็มีแบบอย่างและต่างยุค ต่างสมัยกันอย่างมาก ดังที่ท่านศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี ได้กล่าวไว้ในเรื่อง " ศิลปสุโขทัย " ว่า

"การสร้างสรรค์หรือเนรมิต พระพุทธรูปนั้น จะบังเกิดขึ้นได้ก็แต่ในสภาพการณ์พิเศษเท่านั้น"[1]

เนื่องในวโรกาสปีมหามงคลสมัยที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงมีพระชนมายุครบ ๘๐ พระชันษา ข้าพเจ้าและนางกัลยา กระจางวงศ์ ภรรยา ร่วมกับคณะกรรมการศรัทธาวัดพระแก้วพร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนชาวอำเภอเชียงของได้พร้อมใจกันจัดสร้างพระพุทธรูปหินหยก[2] โดยนำหินหยกเขียวจากลำน้ำโขงมาจำหลักพระรูปเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ขนาดหน้าตัก ๒๙ นิ้ว สูง ๓๘ นิ้ว ไม่มีไรพระศก[3] พระรัศมีเป็นต่อมกลม หรือดอกบัวตูม เพื่อน้อมนำถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยอัญเชิญประดิษฐานไว้ ณ ฐานชุกชีเดิม[4] วิหารวัดพระแก้ว อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อให้พุทธศาสนิกชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้สักการะสืบต่อไป

1 ในความหมายว่า " ผู้มีบุญญาธิการ มีบุญญบารมีอันยิ่งใหญ่ "

2 ศิลาสีเขียวอายุกว่าพันปี มีเฉพาะในลุ่มน้ำโขง

3 ดูรูปภาพประกอบ

4 ดูรูปภาพประกอบ



การสร้างพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขงครั้งนี้ ข้าพเจ้า นางกัลยา กระจ่างวงศ์ พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ นายนวพล อุ่ยอุทัย และคณะกรรมการศรัทธารวมทั้งกรรมการวัดได้ร่วมดำเนินการจำหลักพระพุทธรูปจนแล้วเสร็จ เป็นปางสมาธิ แต่ท่านพระครสุภัทรกิตยาภรณ์ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ควรมีเครื่องทรงประดับให้สมพระเกียรติ จึงได้นำความมาหารือกับข้าพเจ้าและคณะกรรมการทุกคณะว่าจะทำประการใดดี ซึ่งทุกท่านได้มอบภาระอันนี้ให้ข้าพเจ้าไปหาช่องทางเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังกล่าวให้ได้ ด้วยพระบุญญาธิการ และอำนาจบารมี พระพุทธรูปที่สร้างขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บันดาลให้ข้าพเจ้านึกถึงและปรารภกับ นายอังกูร บุญสม และ นางพรรณพิไล บุญสม ซึ่งสามีภรรยาคู่นี้เป็นเพื่อนสนิทกับครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นอย่างดี ให้ช่วยจัดหาช่างที่มีฝีมือ และมีความสามารถเฉพาะทางมาออกแบบและจัดสร้าง เครื่องทรง ๓ ฤดู ประดับพระพุทธรูปหินหยกองค์นี้ โดยที่ข้าพเจ้าและภรรยามีจิตกุศลความศรัทธา และ ความปรารถนาเลื่อมใสในบวรพุทธศาสนามาโดยตลอด ทำให้ นายอังกูร บุญสม มีจิตคิดถึงเพื่อนในสมัยเยาว์วัย คือ นายองอาด อยู่โพธิ์ อีกทั้งบิดาของทั้งสองครอบครัวก็ใกล้ชิดสนิทสนมกันแม้เวลาจะเหินห่างไปบ้างก็ยังไปมาหาสู่กันอยู่ นายอังกูร บุญสม นางพรรณพิไล บุญสม จึงได้เชิญนายองอาด อยู่โพธิ์ นางศรีวลาห์ อยู่โพธิ์ ภรรยามาหารือกับข้าพเจ้าและครอบครัวที่บ้าน จะเป็นเพราะด้วยเหตุหรือปรากฏการณ์อันใดได้ส่งผลให้วัตถุประสงค์ครั้งนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี นายองอาด อยู่โพธิ์ ได้ขอให้นายสุเทพ แก้วดวงใหญ่ นายช่างศิลปกรรม โรงละครแห่งชาติภาคตะวันตก สุพรรณบุรี เดินทางไปดูการจำหลักพระพุทธรูปหินหยกโขง ณ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อออกแบบและจัดสร้างเครื่องทรงทั้ง ๓ ฤดูจนแล้วเสร็จ

การจัดเครื่องทรงทั้ง ๓ ฤดูนี้ มีผู้มีจิตศรัทธาร่วม บริจาคเพชรนิลจินดา ทับทิม และพลอยขนาดต่างๆ ในการจัดสร้างเครื่องทรงทั้งหมดนี้ ถวายเป็นพุทธบูชา ให้ไว้เป็นมิ่งขวัญจรรโลงจิตใจให้เกิดศรัทธาเลื่อมใสในบวรพุทธศาสนาตลอดกาลนาน เทอญ

(นายธนภัทร กระจ่างวงศ์)

วันที่ เดือน พ.ศ.

1 เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2 นายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลเวียงเชียงของ ในสมัยนั้น

3 ดูภาพประกอบ



สารบาญ





ที่ วก. ๐๐๒/๒๕๕๐

สำเนาเก็บ

วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ
จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๔๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง จัดสร้างพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขงเฉลิมพระเกียรติฯ

เจริญพร นายสุเทพ เตียวตระกูล นายอำเภอเชียงของ

สิ่งที่ส่งมาด้วย -โครงการ การสร้างพระพุทธรูปหยกเขียวโขงเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยปีนี้เป็นปีมหามงคลสมัยเนื่องในวโรกาสที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ได้นำความปราบปลื้มปีติยินดีมาสู่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า

วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พร้อมด้วยคณะกรรมการคณะศรัทธา ตลอดถึงชาวอำเภอเชียงของทุกท่าน ได้มีความพร้อมใจกันที่จะทำการนำเอาหินเขียวซึ่งเป็นหินที่อยู่ในลำน้ำโขงขึ้นมาเพื่อดำเนินการแกะสลักพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯ หน้าตักกว้าง ๒๘ นิ้ว สูง ๓๘ นิ้ว เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ในปีนี้ และสนองนโยบายโครงการ ๖๐ ล้านความดีถวายแด่ในหลวง

ดังนั้น ทางวัดพระแก้ว คณะกรรมการ คณะศรัทธาวัดพระแก้ว จึงขอเรียนเชิญท่านได้ร่วมโครงการดังกล่าว และโปรดได้ช่วยอนุเคราะห์แจ้งให้กับทางเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานได้รับทราบกับโครงการดังกล่าวด้วย ดังรายละเอียดของโครงการที่ได้ส่งมาด้วยแล้วนั้น

จึงขอเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์)

เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว/เจ้าคณะตำบลเวียง

โทร. ๐๘๖ - ๑๘๗๖๘๔๓



พระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง

ที่ ๐๕๖/๒๕๕๐ วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ
จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๔๐

สำเนาถูกต้อง

๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุเคราะห์พนักงานจากเทศบาลฯช่วยเตรียมงานอัญเชิญพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯ

เจริญพร นายนวพล อุ่ยอุทัย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

สิ่งที่ส่งมาด้วย - กำหนดการ แห่อัญเชิญพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติ/ทอดกฐินวัดพระแก้ว

ในวโรกาสปีมหามงคลสมัยที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ในปีนี้ ทางคณะศรัทธาวัดพระแก้ว พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนชาวอำเภอเชียงของได้ร่วมใจกันจัดสร้างพระพุทธรูปหินหยก (แม่น้ำโขง) เฉลิมพระเกียรติฯเพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯในปีมหามงคลนี้ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เป็นต้นมาขณะนี้การดำเนินงานสร้างพระพุทธรูปดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทางคณะศรัทธาวัดพระแก้วและพุทธศาสนิกชนชาวอำเภอเชียงของจะได้ดำเนินการอบรมสมโภชและถวายพระพุทธรูปพร้อมองค์กฐินสามัคคี ณ วัดพระแก้ว ในวันที่ ๒๓ – ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ นี้ ตามกำหนดการที่ส่งมาแล้วนั้น

ดังนั้น เพื่อที่จะให้งานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทางวัดจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์พนักงานพร้อมอุปกรณ์การเตรียมงานและสถานที่จัดงานดังกล่าว ในวันที่ ๒๐ – ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ณ บริเวณวัดพระแก้ว และขอเมตตารถเครน (ยก) ช่วยอัญเชิญยกพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯขึ้นสู่บนรถขบวนแห่ด้วยในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ที่วัดสบสม (จุดตั้งขบวนแห่)

จึงขอเจริญพรมาเพื่อทราบและได้โปรดดำเนินการช่วยเหลือต่อไปด้วย

ขอเจริญพร

(พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์)

เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว

โทร : 086-1876843



(น. ส. ๓ ก.)



หนังสือรับรองการทำประโยชน์

ออกโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ตำแหน่งที่ดิน		ทะเบียน	
ตำบล	เวียง	เลขที่	๓๔๖
อำเภอ	เชียงแสน	เล่ม	๔ ก. หน้า ๔๖
จังหวัด	เชียงราย	เลขที่ดิน	๑๓๑
ระวางรูปถ่ายทางอากาศชื่อ	บ้านป่าสงาง	หมายเลข	5049 I แผ่นที่

หนังสือรับรองการทำประโยชน์ฉบับนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า

ชื่อ วัดพระแก้ว สัญชาติ ไทย บ้านเลขที่

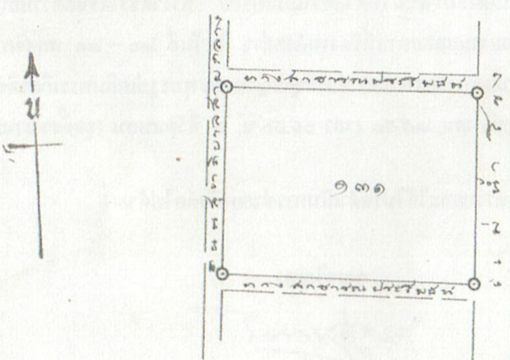
หมู่ที่ ๒ ตำบล เวียง อำเภอ เชียงแสน จังหวัด เชียงราย

ได้ครอบครองและได้ทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่กล่าวข้างต้นแล้ว

จำนวนเนื้อที่ ๒ ไร่ ๑ งาน ๐๙ ตารางวา

รูปที่ดินและเขตติดต่อ

มาตราส่วนระวางรูปถ่าย ๑: ๕๐๐๐ มาตราส่วน ๑ : ๑๒๕๐



ออก ณ วันที่ สี่ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราชสองพันห้าร้อยยี่สิบเอ็ด

(ร.อ. สารัญ [redacted])



บทที่ ๒ ตำนานวัดพระแก้ว เมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในสมัยที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังท่องเที่ยวโปรดเวไนยสัตว์อยู่ในชมพูทวีป ครั้งหนึ่ง พระองค์พร้อมกับพระสาวกได้เสด็จมาถึงยังริมฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งแต่ก่อนเรียกว่า "ขรนที" พระองค์ได้มาถึงเขาแห่งหนึ่งใกล้กับเมืองเมิงในประเทศลาว ก่อนเสด็จกลับจากที่นั้น พระองค์ได้ประทับรอยพระบาทเบื้องขวาไว้บนหินใหญ่ก้อนหนึ่งที่อยู่ริมหน้าถ้ำที่เนินเขาแห่งนั้นเพื่อให้คนรุ่นหลังได้สักการะบูชา

จากนั้นพระองค์ได้เสด็จไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ แม่น้ำโขงไปถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง และได้ไปประทับอยู่ที่ใต้ร่มต้นขนุนใหญ่ผินพระพักตร์ไปทางทิศตะวันตก แล้วเสด็จไปสรงน้ำที่บนหินใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำโขงนั้น หินใหญ่มีสัณฐานดังรูปช้าง เวลานี้น้ำเซาะตลิ่งพังไปมาก หินรูปช้างหรือผาช้างจึงอยู่ห่างจากฝั่งค่อนออกไปกลางแม่น้ำ ถ้าถึงฤดูน้ำลด ส่วนหนึ่งของผาช้างจะโผล่ขึ้นมาให้เห็น เมื่อพระพุทธองค์สรงน้ำเสร็จก็กลับมาประทับอยู่ที่ใต้ต้นขนุน ได้มีนายบ้านและชาวบ้านเข้ามาเฝ้า พระองค์ได้ถามถึงชื่อหมู่บ้านและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน นายบ้านก็เล่าว่า ข้าเป็นนายบ้านชื่อตำมิละ หมู่บ้านตำบลผีจิ๋ว ชื่อว่าบ้านตำมิละ ชาวบ้านทำมาหากินด้วยการตกปลาล่าเนื้อ ทำมาค้าขายทำไร่ทำสวน นับถือผีปู่ผีย่า ผีป่าผีไร่ผีสวน พวกท่านพากันมาถึงที่นี้มีประสงค์อะไร พระพุทธองค์ตรัสว่า เรามาโปรดสัตว์ทั้งหลายให้ตั้งอยู่ในความดีละเว้นการทำชั่วซึ่งทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน นายตำมิละจึงขอให้พระองค์สั่งสอนคนทั้งหลาย ซึ่งพระองค์ก็ได้เทศนาสั่งสอนจนชาวบ้านตำมิละทั้งหลายมีความเลื่อมใสศรัทธาปฏิบัติตนตามคำสั่งสอน

เมื่อพระพุทธองค์เสด็จจากไป นายตำมิละก็ขอให้พระองค์มอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้เพื่อสักการบูชา พระองค์ยกพระหัตถ์ขวาขึ้นรูปพระเศียรมีพระเกษาติดพระหัตถ์มา 2 เส้น ก็ประทานแก่นายตำมิละ แล้วรับสั่งว่าให้นำเกศาไปใส่ในผะอบ ๆ ละ 1 เส้น แล้วให้วัดระยะทางจากที่พระองค์ประทับอยู่ที่ไปทางขวาและซ้ายมือให้มีระยะห่างเท่าๆกัน แล้วจึงขุดหลุมฝังผะอบไว้แล้วเอาก้อนหินมาก่อทับให้สูงพ้นพื้นขึ้นมาให้เห็น เพื่อเป็นที่สักการบูชาต่อไป และพระองค์ทรงทำนายเหตุการณ์ในภายภาคหน้าให้นายตำมิละได้



ทราบว่าต่อไปภายภาคหน้า สถานที่แห่งนี้จะเจริญรุ่งเรือง จะมีผู้มีบุญชื่อ "พระยาไชยราชมาสร้างบ้าน สร้างเมือง และวัดวาอาราม จะมีพระสงฆ์มาอยู่ปฏิบัติธรรมสืบพระศาสนา และทรงทำนายเหตุการณ์อื่นแก่นายตำมิละด้วย

หลังจากพระพุทธองค์และพระสงค์สาวกจากไปแล้ว ตำมิละนายบ้านได้ให้ช่างทองทำผะอบด้วยทองขึ้น 2 ลูก ทองคำลูกละ 5 บาท เพื่อบรรจุพระเกศาที่ได้รับไว้ และให้ทำเรือด้วยทองคำ 2 ลำ ทองหนักลำละ 25 บาท นำผะอบลงใส่ลงเรือลำละ 1 ผอบจากนั้นก็ให้วัดระยะทางจากต้นขนุนที่พระพุทธองค์ประทับนั้นไปทางซ้ายและขวาระยะทางเท่าๆกันจึงให้ขุดหลุมที่ปลายทางนั้นข้างละ 1 หลุม ลึกหลุมละ 9 วา นำเรือลงวางไว้บนหลักใช้หินก่อทับ 2 รอบแล้วคละด้วยหินสูงขึ้น 2 เท่าปากบ่อให้สูงพ้นระดับดินและก่อให้สูงใหญ่เป็นรูปสถูป แล้วให้ช่างนำแผ่นกระดานหินกว้าง 1 ศอก สูง 2 ศอก มาจารึกคำทำนายของพระพุทธเจ้าลงในแผ่นหินนำไปปักไว้ข้างสถูปแห่งละ 1 หลัก

กาลเวลาผ่านไป หมู่บ้านตำมิละก็ได้กลายเป็นเมืองใหญ่ ชื่อว่า "ขรราชนตร" ตามชื่อแม่น้ำ "ขรนที" ซึ่งคนรุ่นหลังๆมาเรียกว่า "น้ำของ" เมืองขรราชนตร ก็เรียกชื่อว่า " เมืองเชียงของ "

สถานที่ ที่นายตำมิละและชาวบ้านได้ฝังผอบทำสถูปไว้ ก็ได้มีผู้มาสร้างวัดวาอารามถวายแก่พระสงฆ์ที่มาอาศัยปฏิบัติธรรมโปรดสัตว์สืบศาสนาต่อมา วัดที่ตั้งอยู่ทางขวาต้นขนุนมีชื่อว่า "วัดศรีบุญยืน" วัดที่อยู่ทางซ้ายของต้นขนุนมีชื่อว่า "วัดไชยสถาน"

ต่อมาในสมัยที่เจ้าอริยะซึ่งเป็นเชื้อสายเจ้าเมืองเชียงแสนได้มาปกครองเมืองเชียงของ ก็ได้ทำการบูรณะซ่อมแซมวัดทั้งสองแห่งนี้แล้วเปลี่ยนชื่อวัด ศรีบุญยืนเป็น "วัดพระแก้ว" ส่วนวัดไชยสถานเปลี่ยนชื่อเป็น "วัดหลวง" มาตราบเท่าทุกวันนี้

กาลเวลาผ่านไปวิหาร วัดพระแก้ว วัดหลวง ก็ชำรุดปรักหักพัง เจ้าวิฑุระเจ้าเมืองคนที่ 3 และเจ้าหอหน้าดำ ขึ้นผู้เป็นน้องชายได้รื้อออก เจ้าวิฑุรได้สร้างวิหารวัดหลวง ส่วนเจ้าหอหน้า (ภายหลังต่อมาได้เป็นเจ้าเมืองเชียงของคนที่ 4) ได้สร้างวิหารวัดพระแก้วเจ้าหอหน้า เมื่อได้ครองเมืองแล้วมีชื่อว่า เจ้าหลวงคำขึ้น



ในสมัยเจ้าหลวงจิตวงษ์ผู้เป็นเจ้าเมืองคนสุดท้าย ก็ได้ทำการบูรณะพระสถูปเจดีย์วัดพระแก้วครั้งหนึ่ง แต่ทำไม่สำเร็จมีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องหยุดชะงักไปจนถึง พ.ศ. 2479 เจ้าอาวาสและคณะศรัทธาจึงพร้อมใจกันทำการก่อสร้างสถูปให้เป็นรูปเจดีย์โดยสมบูรณ์ดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้

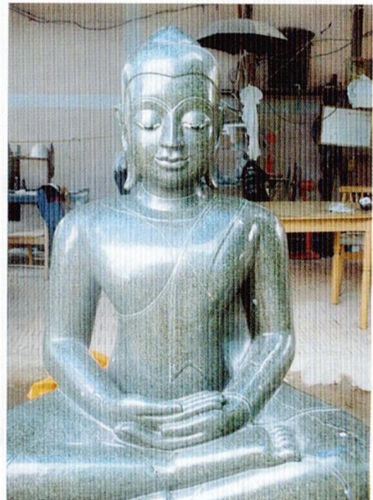
รายนามเจ้าอาวาสวัดพระแก้ว
ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
(ที่มีหลักฐาน ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน ๒๕๕๑)

รูปที่	ชื่อ ฉายา	พ.ศ. ถึง	พ.ศ.
๑	พระครูบาพรม มหามังคโล	๒๔๑๕	๒๔๒๒
๒	พระถุงแก้ว มหามังคโล	๒๔๒๓	๒๔๓๑
๓	พระบุญนำ โชติปุญโญ	๒๔๓๒	๒๔๓๔
๔	พระถ่อง ปิยสีโร	๒๔๓๕	๒๔๓๘
๕	พระชมภู ปสันนจิตโต	๒๔๓๙	๒๔๔๖
๖	พระหลวง อานันโท	๒๔๕๓	๒๔๖๔
๗	พระบุญหลวง อุตตโม	๒๔๖๗	๒๔๘๑
๘	พระอาจ วรธัมโม	๒๔๘๕	๒๔๙๒
๙	พระเสาร์ อนันโท	๒๔๙๗	๒๕๐๐
๑๐	พระครูสถิตธรรมานันท์ (อานนท์)	๒๕๐๑	๒๕๐๒
๑๑	พระเปล่ง ปัญญาวโร	๒๕๐๒	๒๕๐๔
๑๒	พระอรุณ อรุโน	๒๕๐๔	๒๕๐๗
๑๓	พระบุญเลพ มหาวิริโย	๒๕๐๗	๒๕๐๘
๑๔	พระมงคล มหาวิริโย	๒๕๐๘	๒๕๐๙
๑๕	พระครูสิริรัตนานุรักษ์ (ศรีธาตุ)	๒๕๑๐	๒๕๔๘
๑๖	พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ (ทีม เทพยศ)	๒๕๔๘	ปัจจุบัน



วัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย







บทที่ ๓ ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับพระแก้วมรกต ไปประดิษฐานเมืองเชียงราย

ลุ ปีพุทธศักราช ๑๙๗๙ เกิดอัศนีบาตฟาดใส่พระสถูปใหญ่ที่วัดพระแก้ว เมืองเชียงราย เมื่อปูนที่หุ้มพระสถูปกระเทาะออก มีผู้พบพระพุทธรูปปิดทององค์หนึ่ง จนกาลเวลาผ่านไปรักปิดทองได้เกิดหลุดลอกออกจนเห็นพระพุทธรูป สีเขียวมรกต ปรากฏแก่สายตา ความทราบไปถึงพระกรรณของพระเจ้าสามฝั่งแกน แห่งราชวงศ์เม็งราย เจ้าผู้ครองนครนพบุรี ศรีนครพิงค์เชียงใหม่ จึงมีรับสั่งให้อัญเชิญพระแก้วมรกต จากเมืองเชียงรายเพื่อนำไปประดิษฐาน ณ นครนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ ระหว่างที่ขบวนแห่ผ่านเมือง เขลางค์นคร (ลำปาง) ช้างที่อัญเชิญพระแก้วมรกตสถิตอยู่ไม่ยอมเดินทางไปสู่เมืองเชียงใหม่ แม้หมอควาญพยายามบังคับช้างอยู่หลายหนหลายครา ช้างเชือกนั้นก็เดินวนกลับมายังเมืองลำปางทุกทีไป เจ้าหมื่นโลกพระนคร พระญาติของพระเจ้าสามฝั่งแกน เจ้าเมืองลำปางก็ทูลขอพระแก้วมรกตจากพระเจ้าสามฝั่งแกน ซึ่งก็ทรงอนุญาต

เมืองลำปาง

พระแก้วมรกต จึงได้ประดิษฐาน ณ วัดพระแก้วดอนเต้า เมืองลำปาง จนถึงปี พุทธศักราช ๒๐๑๑ นานถึง ๓๒ ปี

เมืองเชียงใหม่

ในรัชสมัยพระเจ้าติโลกราช ได้โปรดเกล้าให้อัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐาน ณ วัดเจดีย์หลวง เมืองเชียงใหม่ จนถึงปีพุทธศักราช ๒๐๙๓ นานถึง ๓๒ ปี

เมืองเชียงของ

ลุปีพุทธศักราช ๒๑๐๒ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เชื้อพระวงศ์แห่งกรุงลานช้าง ได้อัญเชิญพระแก้วมรกต จากเมืองเชียงใหม่ไปนครหลวงพระบาง น่าจะอัญเชิญมาทางเมืองเชียงของ และข้ามลำน้ำโขงโดยทางชลมารถ ระหว่างนั้น อาจจะแวะค้างแรม โดยประดิษฐานบนฐานชุกชี ในพระอุโบสถ วัดพระแก้ว (วัดศรีบุญยืน) ช่วงระยะหนึ่ง

หลวงพระบาง

พระแก้วมรกตประดิษฐาน ณ หลวงพระบาง กรุงล้านช้าง เป็นเวลา ๑๒ ปี



นครเวียงจันทร์

ต่อมาพระเจ้าไชยเชษฐาย้ายเมืองหลวงพระบางไปอยู่ที่นครเวียงจันทร์ได้อัญเชิญพระแก้วมรกตไปด้วย และประดิษฐานอยู่นครเวียงจันทร์ จนถึงปีพุทธศักราช ๒๓๒๑ นานถึง ๒๑๔ ปี

กรุงธนบุรี และกรุงเทพมหานคร

ลุปี พุทธศักราช ๒๓๒๑ สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตรย์ศึกยกกองทัพ ไปตีนครเวียงจันทร์ ได้ชัยชนะจึงอัญเชิญพระแก้วมรกต กลับสู่อาณาจักรไทยและนำไปประดิษฐานในโรงพระแก้วใกล้กับพระอุโบสถวัดอรุณราชวรารามบริเวณพระราชวังเดิมกรุงธนบุรี

ลุ ปีพุทธศักราช ๒๘๒๗ สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกทรงปราบดาภิเษกขึ้นครองราชย์ พระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าให้สร้างพระอารามหลวง วัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้วเสร็จได้อัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานในพระอุโบสถ ตราบเท่าทุกวันนี้



บทที่ ๔ คำแปลตำนานพระแก้วมรกต
พันพุฒอนุราช (สิน) เปรียญเอก
วัดราชประดิษฐ์แปล

ขอสานุชนทั้งหลาย ผู้นับถือพระพุทธเจ้า เลื่อมใส แล้วในพระพุทธศาสนา และมีความภักดีมีไมตรีดีในพระราชาของชาวสยาม จงฟังพระปฏิมานี้แล สำเร็จด้วยก้อนแก้วโดยชื่อมรกตงามหมดจดดีเป็นพระปฏิมาใหญ่ประเสริฐ อันเราในกาลนี้อุทิศถึงพระผู้มีพระภาคสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้สูงสุดนั้น โดยส่วนเสมอ แต่กาลเป็นที่ปรินิพานแห่งพระพุทธเจ้าไม่รู้แล้วตามความเป็นอย่างนั้นว่า พระปฏิมานี้อันมนุษย์ทั้งหลายครั้งก่อน เลื่อมใสแล้วในพระศาสนา กระทำแล้ว ในกาลมีชื่ออย่างนี้ๆ ในประเทศมีชื่ออย่างนี้ๆ ดังนี้นั่นเทียว (อันบุคคล) ถือ เอาแก้วเป็นสารมีค่ามากแต่ที่ไหน ในประเทศไหนในกาลไรกระทำดี (เจียระไน) ด้วยประการไร บูชาแล้วโดยรวมความเป็นพระรูปแห่งพระสัมพุทธเจ้าแต่กาลมีในก่อน แต่ปีทั้งหลายแม้เป็นอเนกอันเป็นไปแล้วในก่อนแต่กาลอันเต็มพร้อมแห่งพันปีทั้งหลายสอง.

ก็และกถาสำหรับแสดงเรื่องแห่งพระปฏิมานั้น โดยความเป็นอย่างนั้น อันควรเชื่อตัดความสงสัย อันเราไม่ได้ แล้วนั่นเทียว ชาวกัมพุชก็ดี ชาวสยามก็ดี พวกลาวก็ดี ชาวโยนกก็ดี กล่าวเรื่องแห่งพระปฏิมานั้นมาก กล่าวแล้ว และกล่าวอยู่บัดนี้ด้วยวาทะต่างๆ โดยประการเป็นอเนก อย่างนี้ว่า พระปฏิมานี้อันผู้โน้นสร้างด้วยดีแล้วอย่างนี้และอย่างนี้ ในกาลก่อนโน้นและในแว่นแคว้นประเทศโน้น ให้ตั้งไว้แล้วในที่โน้นได้บูชาแล้ว ตลอดกาลมีประมาณเท่านี้ นำมาแล้ว จากที่โน้นให้ประดิษฐาน ณ ที่นั้นนับถือยิ่งแล้วดังนี้.

ก็ถ้อยคำแห่งชนทั้งหลาย มีชาวกัมพุชเป็นต้นนั้นสับสนเหลือเกิน คัดค้านกันเองเป็นที่อาศัยไม่ได้ เจือไปด้วยการ คาดคะเนโดยมากทวีขึ้นแล้ว ย่อมปรากฏยิ่งๆหาเป็นความควรแก่ความใคร่ครวญของบัณฑิตไม่ ย่อมนำมาซึ่งความสงสัยส่วนเดียว วัตถุทั้งหลายเหล่านั้น (กถาแสดงวัตถุทั้งหลายนั้น) ยังตั้งอยู่ อันวิญญูชนในสมัยนี้ พึงติเตียนหามิได้ อนึ่งอันใครไม่พึงคัดค้าน เรื่องแห่งพระปฏิมานี้ อันเราจะรวบรวมในที่นี้จำเดิมแต่ประวัติ.



แท้จริงในพระปฏิมานี้ ประเสริฐที่สุดอันบุคคลสร้างแล้ว ด้วยก้อนแก้ว (อันบุคคลบรรจุไว้) ในพระมหาสถูปโบราณ อันหนึ่งอันตั้งอยู่แล้วนานในโบราณราชธานี อันตั้งอยู่แล้วในแว่นแคว้นโยนก มีนามว่าเชียงรายโดยนามอันปรากฏ ในสมัยนี้อันบุคคลปิดแล้วด้วยทำคำเปลว ได้ปรากฏมีในห้องพระเจดีย์อันสำเร็จด้วยทองคำเปลว ได้ปรากฏมีในห้องพระเจดีย์อันสำเร็จด้วยปูน อันแตกแล้วด้วยอันทำลายแห่งสายฟ้า ในกาลประมาณยี่สิบเอ็ดปีอันเป็นไปอยู่โดยลำดับ แห่งพันปีทั้งหลายสอง อันบัณฑิตนับแล้วแต่กาลเป็นที่ปรินิพานแห่งพระสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นจอมแห่งนักปราชญ์.

ก็ (พระปฏิมานี้) อันบุคคลเชิญไปแล้วจากห้องแห่งพระเจดีย์นั้นด้วยสำคัญว่าศิลาสามัญ ตั้งไว้ในเรือนพระปฏิมาในวิหารหลังหนึ่ง.

ก็ครั้นเมื่อทองที่ผิวแห่งพระปฏิมาลองแล้วโดยกาลเป็นที่ก้าวล่วงแห่งสองสามเดือนพระปฏิมานั้นได้ปรากฏแล้วอันบุคคลรู้แล้วโดยความเป็น พระปฏิมา สำเร็จด้วยก้อนแก้วแท่งใหญ่ในกาลนั้น (พระปฏิมานี้) อันบุคคลนำมาแล้ว สู่มหานครที่ชื่อว่าลำปาง ซึ่งเป็นพระมหาราชธานีในกาลนั้น อันตั้งอยู่แล้วในแว่นแคว้นโยนกได้ฉลองแล้วสักการแล้วในปีนั้นนั่นเทียว ตั้งอยู่แล้วในเมืองนครลำปางนั้นสิ้นกาลนาน (คือ) สิ้นปีทั้งหลายสามสิบสอง.

(พระปฏิมานี้ อันบุคคลนำมาแล้วจากเมือง) นครลำปางนั้นสู่มหานครนพีสี อันเป็นที่อยู่ อันเป็นอยู่แห่งผู้ที่เป็นใหญ่กว่าชาวโยนก เป็นราชธานี อันบุคคลสร้างใหม่ยิ่ง (เชียงใหม่) ในโยนกราฐนั้นนั่นเทียว ในปีที่สิบเอ็ดในเบื้องบนแห่งพันปีทั้งหลายสองอันก้าวล่วงแต่กาลเป็นที่เป็นไปล่วงแห่งพระสัมพุทธเจ้า (อันบุคคล) ได้ให้ประดิษฐานไว้แล้วในมหานครนพีสี นั้นตลอดปีทั้งหลายแปดสิบสี่แล้ว.

ก็ ครั้นเมื่อกำลังแห่งชาวโยนก เป็นของอ่อนอันข้าศึกย่ำยีแล้ว อนึ่งครั้นเมื่อกำลังในแว่นแคว้นลาวมีกำลังใหญ่ยังความเป็นอิสระอันลาวทั้งหลายเป็นไปแล้วในโยนกราฐ ให้เจริญอยู่ (พระปฏิมานี้) อันบุคคลนำไปแล้ว จากนครนพีสีนั้นสู่บุรีอันอาศัยแม่น้ำใหญ่ชื่อโขง เป็นมหานครมีชื่อว่าชาว (เมืองหลวงพระบาง) ในแว่นแคว้นลาวของตน ในปีเก้าสิบห้า ในเบื้องบนแห่งพันปีทั้งหลายสองอันก้าวล่วงแล้วเป็นไปอยู่โดยลำดับแต่กาลเป็นที่ล่วงแล้วแห่งพระสัมพุทธเจ้า อันบุคคลประดิษฐานไว้แล้วที่นครชาวนั้น บูชาแล้วตลอดปีทั้งหลายสิบสอง ก็ (พระปฏิมานี้)



แลอันบุคคล นำไปแล้วจากเมือง ชาวนั้น สู่มหาบุรีอันสร้างแล้วใหม่มีชื่อว่าจันทน์ (เวียงจันทน์) ให้ประดิษฐานไว้แล้วได้สักการแล้ว.

ก็ (พระปฏิมานี้) ประดิษฐาน ณ ที่เดียวนั่นเทียว ในมืองเวียงจันทน์นั้นแล ตลอดกาลนานคือ สองร้อยแห่งปีทั้งหลายยิ่งด้วยสิบห้า เมื่อพระพุทธปฏิมานั้น (อันบุคคล) นำไปแล้ว และให้ตั้งอยู่แล้วในโยนกทั้งหลายในลาวทั้งหลายตามลำดับ อย่างนี้ ด้วยประการนี้แล.

พันปีทั้งหลายสองยิ่งด้วยสามร้อย ยิ่งด้วยยี่สิบเอ็ด (๒๓๒๑ ปี) ก้าวล่วงแล้ว โดยลำดับนั่นเทียว แต่ กาล เป็น ที่นิพพานแห่งพระพุทธเจ้า ครั้นเมื่อวงศ์แห่ง พระเจ้าสยามราชประเสริฐสูงสุดตั้งขึ้นอยู่ในสยามนี้อันเป็นไปอยู่ในปีเป็นที่ตั้ง แห่งปีที่สิบสอง มีในเบื้องบนแห่งสองพันสามร้อยปีเหล่านั้น (พระพุทธปฏิมานี้) อันพระราชาพระองค์ก่อนกว่าพระราชวงศ์นี้ ผู้ทรงไว้ซึ่งอาณาจักรอันประเสริฐ มีข้าศึกอันปราบดีแล้วทรงพระนามว่า จักรีบรมนาถ รุ่งเรืองอยู่ด้วยบุญและเดชใหญ่ ทรงปราบปรามแว่นแคว้นลาวทั้งสิ้น ถึงบุรีชื่อว่าจันทน์ กระทำ (ให้อยู่) ในอำนาจ ของสยามโดยราบคาบ นำมาแล้วจากเวียงจันทน์นั้นนั่นเทียวสู่สยามรัฐนี้ โดยกำลัง แห่งความชนะ เชิญเข้าไปสู่กรุงมีชื่อว่าธนบุรีอันเป็นนครก่อนในกาลนั้น ในประเทศ เป็นสวนอันบุคคลพึงรื่นรมย์ มีนามว่า บางกอกนี้ สักการะอยู่โดยชอบ ได้ประดิษฐาน ไว้แล้ว ในกรุงธนบุรีนั้นนั่นเทียวตลอดปีทั้งหลายสาม.

พระราชธานีอันงามนี้อันบุคคลพึงรื่นรมย์ มีนามว่าเทพมหานครรัตนโกสินทร อันพระราชาผู้สูงสุดนั้นนั่นเทียว ให้สร้างแล้วที่ฝั่งแห่งแม่น้ำอันตั้งอยู่ใน ปุรัตถิมภาค แห่ง กรุง ธนบุรีนั้นเทียว ในปีทั้งหลายสามใดก็ครั้นเมื่อมหานครอันบุคคลพึงรื่นรมย์ และพระศรีรัตนเจติยารามอันงามซึ่งตั้งอยู่ในพระราชนิเวศน์นั้นสำเร็จแล้ว โดยกาล เป็นที่ล่วงไปแห่งปีทั้งหลายสามเหล่านั้น พระปฏิมานั้น (อันพระราชานั้น) นำมาแล้ว จากกรุงธนบุรีในวันวิสาขบุรณมีในปียี่สิบห้าแห่งพันปีทั้งหลายสองยิ่งด้วยสามร้อย แต่กาลเป็นที่ปรินิพพานแห่งพระพุทธเจ้า ประดิษฐานไว้แล้วในกูฏคารอันงามสำเร็จ ด้วยทองทึบสูงยี่สิบศอกกำ (๒๐ กำมา) ได้ประดิษฐานดีแล้ว ตกแต่งแล้วโดยนัยอัน เราแสดงแล้วในปฏิพิมพ์นั้นเทียว อันทั้งหลายมากผู้อยู่ต่างประเทศไกล รู้เฉพาะแล้ว ด้วยสัญญามีไมตรี ไม่เคยมาแล้วในสยามประเทศนี้มีความใคร่เพื่ออันเห็นให้แสดงรูป



ทั้งหลายมีสามอย่างด้วยอาการคือความเป็นพระปฏิมา อันประดับแล้วในฤดูสามในแผ่นผ้าใหญ่ควรแก่อันระบายอันหนึ่งแล อันหนึ่งให้กระทำรูปทั้งหลายแม้มากสำหรับรองแบบพระปฏิมา แม้ยังชาวต่างประเทศทั้งหลายให้ยินดีอยู่ ให้เขียนเรื่องแห่งพระพุทธปฏิมานั้น ควรให้รู้เนื้อความอันใครๆ พึงคัดค้านไม่ได้ ด้วยอักษรทั้งหลายแห่งชาวสยามบ้าง ด้วยอักษรอังกฤษบ้าง แม้ด้วยภาษาแห่งชาวมคธ (๑) ก็เรื่องนี้อันเราให้เขียนแล้ว ในปีที่ ๔ แห่ง รัชกาลของเราผู้เป็นพระราชานั้นได้มีในอายุแห่งพระพุทธศาสนาอันนับแล้วด้วยสองพันยิ่งด้วยสามร้อย ยิ่งด้วยปีทั้งหลายเก้าสิบยิ่งด้วยเจ็ดอันบัณฑิตกำหนดแล้วแต่การเป็นที่ปรินิพานแห่งพระพุทธเจ้าด้วยประการดังนี้แล.

(๑) ตรงนี้ผู้แปลเดิมไว้ว่า เขียนตำนานพระแก้วเป็นภาษามคธด้วยอักษรไทย และอังกฤษ ที่จริงไม่ได้เขียนเป็นภาษามคธล้วน เขียนเป็นภาษาอังกฤษด้วยดังกล่าวแล้วในคำนำ

บทที่ ๕ การเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร

เครื่องทรงของพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้างถวาย ๒ ชุด คือ เครื่องทรงฤดูร้อนและเครื่องทรงฤดูฝน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างถวายเครื่องทรงถวายอีกชุดหนึ่ง คือฤดูหนาว ก่อให้เกิดพระราชประเพณีการเปลี่ยนเครื่องทรง ๓ ฤดูตั้งแต่นั้นมา

การเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรมีกำหนดปีละ ๓ ครั้ง คือ

๑) ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ ทรงเครื่องฤดูฝน เป็นเครื่องอย่างห่มดอง (ห่มเฉียง) ผ้าทรงนั้นทำด้วยทองคำเป็นกาบจำหลักลายประดับพลอยทับทิม ลายทรงข้าวบิณฑ์ พระศกทำด้วยทองคำลงยา ราชาวดีสีน้ำเงินแก่ ปลายพระเกศาเวียนเป็นทักษิณาวรรต ประดับด้วยเม็ดย่อมทั่วไป พระรัศมีลงยาราชาวดีสีเขียว - แดง

๒) ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ทรงเครื่องฤดูหนาว เครื่องทรงเป็นผ้าคลุม ผ้าคลุมทำด้วยทองคำ เป็นกลีบลายแก้วชิงดวงลงยาราชาวดีเกาะด้วยห่วงทองคำรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเหมือนตาข่ายคลุมทั้งสองพระพาหา พระศกคงเดิมไม่เปลี่ยน

๓) ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ทรงเครื่องฤดูร้อน เครื่องทรงเป็นเครื่องต้น ทำด้วยทองคำลงยาราชาวดีประดับเพชรพลอยต่างๆ พระมงกุฎที่ทรงเป็นมงกุฎมีท้าย เทริดยอดประดับเพชรเม็ดใหญ่

การเปลี่ยนเครื่องทรง(๑)เมื่อถึงกำหมดวันสิ้นฤดูหนึ่งๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดารามเสด็จขึ้นสู่พระอุโบสถ เสด็จเข้าในพระฉาก ซึ่งเจ้าพนักงานได้ตั้งเกยบันไดหุ้มผ้าขาวเทียบไว้ด้านหลังพระเบญจาบุษบกที่ประดิษฐานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร เสด็จขึ้นประทับบันไดเกย ประทับในพระยี่ภู่ในบุษบกหลังพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ทรงถอดศิราภรณ์ แล้วทรงหยิบสังข์ทักษิณา

(๑) รายละเอียดบางประการในการเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรสมัยก่อนต่างจากปัจจุบันเล็กน้อย ขอให้ดูรายละเอียดในพระราชพิธีสิบสองเดือน พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วรรต ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถวายเป็นสังข์ประจำพระองค์ พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรประดิษฐานไว้ในพระมังสีซึ่งเป็นพานรูปรีมีด้ามเหมือนทวยปักอยู่หน้าบุษบก พระสังข์นี้เจ้าพนักงานได้เชิญบรรจุ พระสุคนธ์ไว้พร้อมแล้ว ทรงสรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรทั่วพระองค์แล้ว ทรงหยิบพระมหาสังข์เพชรน้อยซึ่งบรรจุพระสุคนธ์ไว้พร้อมแล้ว ทรงสรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรทั่วพระองค์แล้วทรงหยิบพระมหาสังข์เพชรน้อยซึ่งบรรจุพระสุคนธ์ไว้พร้อมแล้ว ทรงหลั่งสรงอีกครั้งหนึ่ง ทรงหยิบผ้าขาวซับพระสุคนธ์ที่ละผืน รวม ๓ ผืน แล้วเจ้าพนักงานเชิญลงมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนศิราภรณ์ถวายตามฤดู เสด็จลงจากเกยประทับ ณ พระราชอาสน์ที่พื้นมุมฐานชุกชีด้านเหนือ ที่หน้าพระราชอาสน์ตั้งโต๊ะวางพานรองรับพระมหาสังข์เพชรน้อย ผ้าขาวที่ทรงซับพระสุคนธ์ซึ่งชุ่มน้ำพระพุทธมนต์จากองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรนั้น ทรงบิดพระสุคนธ์จากผ้าลงในพระมหาสังข์พระเต้าทอง หม้อน้ำพระพุทธมนต์ หม้อน้ำพระสุคนธ์ทอง ๑ หม้อเงิน ๓ หม้อ เต้าพระสุหร่าย และโนโถแก้ว ทั้งหมดนี้เป็นน้ำพระพุทธมนต์ เสด็จออกจากพระฉากไปยังหน้าฐานชุกชี ทรงเปลี่ยนยอดพระรัศมีตามฤดูถวายพระสัมพุทธพรรณี ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยอดพระรัศมีมี ๔ องค์ คือ ฤดูฝนใช้พระรัศมีแก้วน้ำเงิน ฤดูหนาวใช้พระรัศมีแก้วขาวบ้างนากบ้าง ฤดูร้อนใช้พระรัศมีกะไหล่ทองลงยาฝังเพชรซีก ๔ เม็ด แล้วทรงพระสุหร่ายสรง ทรงจุดธูปเทียนที่เรียกว่า ท้ายที่นั่ง ณ บันไดหน้าฐานชุกชีนั้น เสด็จทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการทองใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่กลางฐานพระเบญจาบุษบก ทรงกราบนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร แล้วเสด็จประทับพระราชอาสน์ เจ้าพนักงานภูษามาลาเชิญพระมหาสังข์เพชรน้อยที่บรรจุพระสุคนธ์พระพุทธมนต์จากพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ทรงรับและทรงสรงที่พระเศียร ในระยะนั้นข้าราชการซึ่งส่วนมากเป็นข้าราชการในพระองค์เข้าแถวเรียงข้างพนังรายรอบ พระราชวงศ์ตั้งแต่หม่อมเจ้า ขึ้นไปเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทตามลำดับราชสกุล เพื่อรับพระราชทานน้ำพระพุทธมนต์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหลั่งที่พระเศียรตามลำดับที่เข้าเฝ้าด้วยพระมหาสังข์ หมดแล้วพระราชทานพระ

มหาสังข์เพชรน้อยคืนให้เจ้าพนักงานเชิญไป ทรงรับพระเต้าสุหร่ายเงินบรรจุน้ำพระพุทธมนต์ที่สรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร เสด็จพระราชทานประพรมข้าราชการที่ยืนเฝ้าอยู่รอบผนังพระอุโบสถโดยทั่วกัน แล้วประทับพระราชอาสน์ เจ้าพนักงานขึ้นถวายแต่งเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรตามฤดูกาล พราหมณ์ซึ่งยืนเฝ้าอยู่ที่โต๊ะบายศรีแก้ว ทอง เงิน เบิกแว่นเวียนเทียน ข้าราชการที่ยืนรายรอบผนังพระอุโบสถรับแว่นเวียนเทียนพระราชวงศ์เมื่อรับพระราชทานน้ำพระพุทธมนต์แล้วประทับเฝ้า ณ เก้าอี้ตามลำดับ ไม่ต้องรับแว่นเวียนเทียน

อนึ่งเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงถอดศิราภรณ์ตามฤดูกาลที่สวมพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรก่อนสรงและเปลี่ยนเครื่องทรงนั้น เจ้าพนักงานจะได้ย่ำมโหระทึกแตร สังข์ ฆ้องชัย พิณพาทย์ ตลอดเวลา เวียนเทียนเสร็จจึงหยุดประโคม

เมื่อเวียนเทียนครบ ๓ รอบแล้ว พระราชครูหัวหน้าพราหมณ์ขึ้นไปถวายน้ำสังข์พิธีและเจิมที่ฐานด้านหลังองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร แล้วกลับมายืนเฝ้าฯ ที่โต๊ะบายศรี แก้ว ทอง เงิน ซึ่งเป็นที่ตั้งเบิกแว่นเวียนเทียน

ต่อจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรที่หน้าเครื่องนมัสการทองใหญ่ เสด็จพระราชดำเนินออกจากพระอุโบสถประทักษิณภายในกำแพงแก้ว ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ที่ได้จากองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรด้วยพระสุหร่ายแก่พสกนิกรที่นั่งเฝ้า และยืนเฝ้าทั้งในและนอกกำแพงแก้วโดยทั่วกัน จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินกลับ



บรรณานุกรม

พันพุฒอนุราช (สิน) คำแปลตำนานพระแก้วมรกต
พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานไหว้ครูประจำปี
ณ วัดพระเชตุพรวิมลมังคลาราม
วันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖

ศิลปากร, กรม พระแก้วมรกต จัดพิมพ์ เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๒๘

ศิลป์ พีระศรี, ศาสตราจารย์ ศิลป์สมัยสุโขทัย กรมศิลปากรพิมพ์ถวายพระภิกษุ
และสามเณรที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
พระนคร ในเทศกาลเข้าพรรษา พ.ศ. ๒๕๐๕

วิกิเพียเดีย สารานุกรมเสรี พญาสาม ฝั่งแกน

ศิลปากร , กรม ชินกาลมาลีปกรณ์ ฉบับพิมพ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพ
ศาสตราจารย์ ร.ต.ท.แสง มนวิฑูร
พ.ศ. ๒๕๑๗ ตำนานพระพุทธรูปในประเทศไทย
ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ในการประชุมพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๐๑



บทที่ ๖

ประวัติพระหินหยกเขียวโขง 3 ฤดู (พระแก้วเชียงของ) ก่อนจะเป็นพระพุทธรูปที่งดงามที่สุด นิมิตสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลใจให้สร้าง?

****

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นปีมหามงคลสมัยในวโรกาสที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี นำความปลาบปลื้มมาสู่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า หน่วยงานราชการองค์กร พ่อค้าประชาชน ได้จัดโครงการต่างๆ เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแด่พระองค์ท่าน ตลอดถึงโครงการทำความดีเพื่อพ่อหลวงเป็นต้น

วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยการนำของพระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสฯ พร้อมด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ไวยาวัจกร คณะกรรมการวัดพระแก้วตลอดถึงศรัทธาชาวบ้านได้ทำโครงการ บูรณะวัดเฉลิมพระเกียรติฯ โดยการบูรณะวิหารโบราณวัดพระแก้วซึ่งเป็นวิหารโบราณอายุประมาณ ๕๐๐. ปี ซึ่งคงหลงเหลืออยู่หลังเดียวในอำเภอเชียงของ เป็นวิหารโครงสร้างหลังคา เสา ทำด้วยไม้ตะเคียนทรงศิลปะล้านนาผสมล้านช้าง (หลวงพระบาง) สวยงามมาก แต่ชำรุดทรุดโทรมไปมาก จึงได้พร้อมใจกันทำการบูรณะครั้งใหญ่โดยการแกะสลักไม้ประดับตกแต่งหมดทั้งหลัง เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะในปีมหามงคลสมัยในวโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙

และหลังจากที่ลงมือทำการบูรณะวิหาร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙ โดยการขออนุญาตเจ้าที่เทวดาที่รักษายังวัดอาวาสวิหารแล้วได้นิมนต์พระสงฆ์มาทำบุญทักษิณาทานถวายให้แด่อดีตเจ้าอาวาสวัดพระแก้ว ครูบาอาจารย์บรรพชนในอดีตที่ได้ร่วมกันสร้างวัดหรือสร้างวิหารมาในอดีตได้รับทราบและอนุญาตให้ในการบูรณะวัดในครั้งนี้ และสวดถอนพื้นที่วิหารก่อนตามประเพณีนิยมของเมืองล้านนาไทย หลังจากนั้นชาวบ้านได้พร้อมใจกันร่วมมือกันรื้อกระเบื้องหลังคาลงใช้เวลาอยู่ ๑ วัน



หลังจากทำการรื้อหลังคาวิหารลงได้หนึ่งวัน กลางคืนข้าพเจ้าเอง พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสฯ ได้ฝันเห็นมียักษ์ตนหนึ่งคงเป็นเทวดาที่เฝ้ารักษาวัด มาเข้าฝันบอกว่า ท่านมีความดีใจมาก ว่ามีผู้มาบูรณะวิหารหลังนี้กลับสู่สภาพที่แข็งแรงอีกครั้ง ท่านบอกว่าในอดีตวิหารหลังนี้เคยเป็นที่ประดิษฐานหรือที่พักของพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองและเคยแวะผ่านมาพักอยู่มาครั้งหนึ่งในอดีต และบอกว่าวัดแห่งนี้เคยที่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีความเจริญรุ่งเรืองมากในอดีตกาล ต่อจากนั้นมามีอดีตเจ้าอาวาสอยู่หลายรูปที่คิดจะทำการบูรณะครั้งใหญ่ และคิดที่จะทำการบูรณะวิหารหลังนี้แต่ทำไม่สำเร็จก็จะมีปัญหาอุปสรรคมากมายมาขวางกั้น และบอกว่าผู้ใดไม่มีบุญบารมีที่จะมาทำการบูรณะสร้างไม่ได้ และบอกว่าท่านเจ้าอาวาสองค์นี้แหละที่มีความบุญบารมี เพราะในอดีตชาติท่านเคยเป็นผู้ร่วมก่อสร้างวัดและวิหารหลังนี้ เพราะว่าท่านสังเกตเห็นและดูตรงไหนจะมีความรู้และเข้าใจง่ายกว่าบุคคลอื่น ว่าควรคิดและทำอย่างไรไปทางไหนและยังบอกว่าจะมีผู้ใจบุญในอดีตชาติ ที่เคยร่วมกันสร้างมาด้วยกันนั้นจะมาร่วมกันคิดร่วมกันสร้างวิหารวัดพระแก้วแห่งนี้ และต่อไปท่านจะเจอบุคคลท่านนั้นทั้งที่อยู่ในคนละพื้นที่และต่างถิ่นแดนไกล แล้วเขาจะมาร่วมสร้างบารมีกับท่านเอง และมาหาเอง โดยจะมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งดลใจท่านผู้นั้น เข้ามาที่วัดพระแก้วเอง

นอกจากนั้นยักษ์ตนนั้นยังบอกอีกว่า ท่านควรจะหาองค์แทนพระคู่บ้านคู่เมืองมาประดิษฐานไว้ที่แท่นฐานชุกชีในวิหารด้วยเพราะพระพุทธรูปองค์แทนพระพุทธรูปองค์ใหม่นี้นั้นจะเป็นพระพุทธรูปที่มีความศักดิ์สิทธิ์และมีความงดงามมาก และให้เอาหินที่เกิดจากแม่น้ำโขงเท่านั้น มาแกะสลักเป็นรูปจำหลักพระพุทธรูปให้ได้ ในนิมิตฝันว่าท่านยังบอกอีกว่าพระพุทธรูปองค์นั้นสังเกตให้ดีว่าในองค์พระท่านจะมีเครื่องประดับซึ่งจะมาติดมากับองค์ท่านอยู่ เทวดาองค์นั้นยังบอกว่าตัวของท่านเองจะคอยชี้แนะและคุ้มครอง ไม่ให้เกิดปัญหาอุปสรรคใดๆในระหว่างการทำการหาหินและแกะสลักพระพุทธรูปองค์นี้ แล้วข้าพเจ้าก็ตื่นขึ้นมาแล้วมานอนคิดว่าเราคงเพ้อฝันหรือไม่ก็ธาตุกำเริบแน่ถึงได้ฝันไปอย่างนั้นหรือว่า



ตัวข้าพเจ้านี่คิดมากไปเองก็เลยฝัน ในส่วนตัวของข้าพเจ้าแล้วก็ไม่ค่อยจะสนใจในสิ่งเหล่านั้นนัก แต่ว่ามันเป็นเรื่องที่แปลกและอัศจรรย์มาก หลังจากที่ข้าพเจ้าฝันอย่างนั้นแล้วก็ไม่ได้คิดอะไรมาก แล้วมีอยู่คืนหนึ่งข้าพเจ้าก็ฝันอีกว่ามีโยมมาหารูปร่างลักษณะคล้ายกับคุณธนภัทร และคุณกัลยา กระจ่างวงศ์ แต่ว่าพูดเป็นภาษาพื้นบ้านเมืองเหนือ (อู้กำเมือง) มาหาที่วัดข้าพเจ้าก็พูดทักทายตามปราศัยตามปกติเหมือนโยมทั่วๆไปแต่ว่าคุยกันแล้วมันเหมือนคนที่คุ้นเคยกันมาก่อนอย่างนั้นแหละและแล้วโยมคนนั้นก็บอกข้าพเจ้าว่าเขาจะมาร่วมสร้างบุญใหญ่ให้น่ะ? ข้าพเจ้าก็ไม่ได้ถามว่าบุญใหญ่นั้นคืออะไร? ก็สะดุ้งตื่นจากความฝันนั้น ข้าพเจ้าก็ไม่คิดอะไรมากก็เข้าใจว่าเป็นแต่เพียงความฝันน่ะ แต่หลังจากนั้นไม่นาน

ด้วยเมื่อปลายปี ๒๕๔๙ ได้มีคุณธนภัทร คุณกัลยา กระจ่างวงศ์ ประธานบริษัทอโรเวร่า อินเตอร์เนชั่นแนลฯ จำกัด พอข้าพเจ้าได้เจอกับเขาแล้วในความรู้สึกของข้าพเจ้ามันเหมือนเคยเห็นเคยรู้จักกันมาก่อน พร้อมด้วยครอบครัวและคณะได้เดินทางมาร่วมทำบุญทอดกฐินสามัคคีที่วัดพระแก้ว ทางเจ้าอาวาสได้นำไปนมัสการพระประธานในวิหาร (ซึ่งกำลังบูรณะอยู่) และได้ไปเห็นฐานชุกชีตรงหน้าพระประธานซึ่งเป็นฐานชุกชีโบราณว่างอยู่ไม่มีพระพุทธรูปประดิษฐาน ทางเจ้าอาวาสก็เลยเรียนให้ทางคุณธนภัทร กระจ่างวงศ์ทราบว่าอยากได้พระพุทธรูปหยกประดิษฐานไว้สักองค์ ทางคุณธนภัทร กระจ่างวงศ์ ก็รับปากด้วยความยินดีและดีใจแล้วก็เต็มใจ ว่าจะรับเป็นภาระให้ หลังจากนั้นทางวัดก็สำรวจหินหยกเขียวแม่น้ำโขง ก็ตกลงนำหินหยกเขียวโขงจากแม่น้ำโขงขึ้นมาแกะสลักพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯค่าใช้จ่ายในการสร้างพระพุทธรูปองค์นี้ทางคุณธนภัทร กระจ่างวงศ์ รับเป็นเจ้าภาพให้....ข้าพเจ้าตกใจและก็ดีใจจนบอกไม่ถูกพอได้รับทราบดังนั้นแล้วขนลุก คิดว่ามันเป็นไปได้อย่างไร? ข้าพเจ้าก็มานั่งคิดถึงความฝันที่ผ่านมามันเป็นไปตามที่เราฝันเห็นอย่างนั้นตลอดเลย เป็นเรื่องที่แปลกและอัศจรรย์มาก หลังจากนั้นข้าพเจ้ามีความสุขและมีจิตใจที่อยากจะทำสิ่งเหล่านั้นมากคือ



คิดอย่างเดียวคืออยากทำและต้องทำให้ได้

ปี. ๒๕๕๐ เป็นปีมหามงคลสมัยในวโรกาส ที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ทางคณะศรัทธาวัดพระแก้ว ต.เวียง อ.เชียงของ จ.เชียงราย พร้อมพุทธศาสนิกชนชาววอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยการนำของข้าพเจ้าเอง พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว ได้เขียนทำโครงการจัดสร้างพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขงสามฤดูเฉลิมพระเกียรติฯ พระแก้วเชียงของ เสนอต่อนายสุเทพ เตียวตระกูล ท่านนายอำเภอเชียงของ และนายบำเพ็ญ บุญไทยสงค์ ท่านนนายอำเภอเวียงแก่น เพื่อขอความเห็นชอบในการที่จะนำเอาหินหยกเขียวโขงจากแม่น้ำโขงมาแกะสลักสร้างรูปจำหลักพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯเพื่อถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯในวโรกาสที่ทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา และหลังจากนั้นข้าพเจ้าพร้อมคณะฯก็ออกสำรวจเสาะหาหินหยกเขียวฯ

โดยเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ โดยข้าพเจ้า พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ พร้อมด้วยนายเพิ่ม - สิทธิสมบัติ นายทรงพล เกตุโสภา นายสาโรจน์ ทุ่งเก้า นายถม วิฑูรย์ ได้ว่าจ้างเรือออกสำรวจหินตามลำน้ำโขง ได้ออกสำรวจอยู่ประมาณหนึ่งเดือน

ในที่สุดก็เจอหินหยกเขียวฯ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ทางเจ้าอาวาสคือพระครูสุภัทรกิตยาภรณ์พร้อมคณะ ที่ออกค้นหาหินหยกเขียวฯ ก็ได้อธิษฐานขอต่อพระแม่คงคาพญานาคราชที่สถิตย์อยู่ในแม่น้ำโขง ตลอดถึงเทวดาที่มานิมิตให้ได้ช่วยหาหินเจอด้วย สุดท้ายก็ไปเจอหินในพื้นที่ติดต่อระหว่าง อำเภอเชียงของ และอำเภอเวียงแก่น หลังจากนั้นก็ดำเนินการติดต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองทั้งสองอำเภอและเจ้าเมืองห้วยซาย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาวได้รับทราบ ก็ได้รับการตอบรับและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และหลังจากนั้นคณะผู้ดำเนินการฯ

ได้ดำเนินการนำหินออกจากลำแม่น้ำโขงขึ้นมาเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐



เวลา ๐๙.๓๙ น. ได้ทำพิธีตัดหินหยกเขียว โดยมีเจ้าคณะอำเภอเชียงของ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และมีท่านนายอำเภอเชียงของ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส ซึ่งก็พร้อมด้วยคุณธนภัทร คุณกัลยา กระจ่างวงศ์ พร้อมด้วยบิดามารดาตลอดถึงญาติพี่น้อง ของคุณธฯภัทร และท่านนายกเทศบาลตำบลเวียงเชียงของตลอดถึง ผู้นำชุมชนหัวหน้าหน่วยงานราชการเข้าร่วมในพิธีดังกล่าวอย่างมากมาย

ระยะเวลาดำเนินการแกะสลักพระพุทธรูปหินหยกเขียวเฉลิมพระเกียรติฯองค์นี้โดยช่างแกะสลักหินในท้องถิ่น คือนายองอาจ อินต๊ะวงค์ จะใช้เวลาแกะสลักทั้งสิ้น ประมาณ ๕ เดือน หลังจากนั้น ได้นำพระหินหยกเข้ากรุงเทพฯเพื่อให้ ทำเครื่องทรง ใช้เวลาทำเครื่องทรงอยู่ 4 เดือน โดยอาจารย์ชื่อ นายสุเทพ แก้วดวงใหญ่ ซึ่งเป็นช่างประจำศิลปกรรมอยู่ที่โรงละครแห่งชาติภาคตะวันตก จังหวัดสุพรรณบุรี คือมีความตั้งใจจะให้ทันแล้วเสร็จภายในปีมหามงคลสมัยในวโรกาสที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษานี้ให้ได้ สุดท้ายก็เสร็จทันเวลาพอดี ใช้เวลาทำการทั้งหมดทั้งแกะสลักหินหยก และทำเครื่องทรงประดับองค์พระพุทธรูป รวมระยะเวลา 9 เดือนจึงแล้วเสร็จฯ

วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ เวลา ๐๔.๐๐ น. ได้นำพระพุทธรูปหินหยกเขียวออกจากวัดพระแก้วเชียงของ ออกเดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร ได้นำไปพักที่บ้านคุณภัทร กระจ่างวงศ์ (ตู่) ๑ คืน และใน วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ นำพระพุทธรูปหินหยกเขียวฯ เดินทางไปที่โรงละครแห่งชาติภาคตะวันตก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อที่จะให้ทางช่างศิลปกรรมของกรมศิลปากรชื่ออาจารย์ นายสุเทพ แก้วดวงใหญ่ ดำเนินการทำเครื่องประดับ หรือเครื่องทรง ๓ ฤดู เครื่องทรงซึ่งทำด้วยทองคำ เพชร พลอย นิล บุษราคัม ฯลฯ ซึ่งก็ได้รับบริจาค จากผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป เริ่มลงมือทำเครื่องทรงพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯตั้งแต่ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ จนถึงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปัจจุบันเครื่องทรงทั้ง ๓ ฤดูได้ทำการ แล้วเสร็จบริบูรณ์ทั้งหมดแล้ว



เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ พร้อมด้วยศรัทธาวัดพระแก้วได้เดินทางไปอัญเชิญเอาพระพุทธรูปหรือพระหยกเขียวโขงสามฤดูกลับจากกรมศิลปากรฯกลับสู่เมืองเชียงของ และได้นำพระพุทธรูปฯไปขัดเงาองค์พระพุทธรูปที่อำเภอเชียงแสนอีกครั้ง และวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เวลาบ่ายได้นำรถบรรทุกของคุณอนิรุธ เงินคำ ไปรับพระพุทธรูปฯจากอำเภอเชียงแสนกลับมายังวัดพระแก้ว ถึงวัดพระแก้วในเวลา ๑๗.๕๙ น. และนำพระพุทธรูปไปประดิษฐานที่วัดพระแก้วซึ่งเป็นพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขงที่มีความงดงามที่สุดองค์หนึ่งในประเทศไทย

ด้วยปีมหามงคลสมัยตามที่กล่าวแล้วนั้น ได้นำความปลาบปลื้มมาสู่พสกนิกรชาวไทยเป็นอย่างมากวัดพระแก้วและอำเภอเชียงของ จึงได้พร้อมใจกันร่วมกันสร้างพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง ๓ ฤดู หรือพระแก้วเชียงของ แกะสลักองค์พระพุทธรูปแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยเรียกชื่อสามัญทั่วไปว่า "พระแก้วเชียงของ" ส่วนนามที่แท้จิงของท่านคือ **"พระพุทธมหานิลรัตนาสีติวัสสามหามุนี"** ความหมายคือ **"ในวโรกาศที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา" ชื่อที่เป็นทางการเรียกท่านนั้นได้รับความเมตตาจากพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระราชปัญญาโมลี (จำรัส ทตฺตสิริ) เจ้าคณะจังหวัดลำพูน เมตตาตั้งให้**

และเป็นเรื่องที่อัศจรรย์และเหลือเชื่อมากว่าพระพุทธรูปองค์นี้ใครได้สักการะกราบไหว้บูชานมัสการด้วยจิตใจอันนิ่งสงบ จะมีแต่ความสุขความเจริญและทุกคนที่มาตั้งจิตอธิษฐานต้องนั่งจ้องมองสบตาท่านด้วยจิตอันสงบและบริสุทธิ์อธิษฐานแล้วจะสมปรารถนาทุกประการฯ ปัจจุบันพระพุทธรูปองค์ดังกล่าวประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

และเป็นเรื่องที่น่าประหลาดและอัศจรรย์เป็นอย่างยิ่งว่าตั้งแต่ข้าพเจ้าคิดอยากจะทำและมีผู้ใจบุญมาร่วมทำตลอดระยะเวลาที่ทำการสร้างพระพุทธรูปหยกเขียวฯองค์นี้ไม่มีปัญหาอุปสรรคหรือติดขัดใดๆ ในการทำงานเลยดูทุกๆ อย่างมันเป็นไปได้



อย่างสะดวกเหมือนเราเคยทำมาก่อนอย่างไรอย่างนั้น และญาติโยมทุกท่านที่มาร่วมสร้างดูแล้วมันเหมือนเคยร่วมทำกันมาก่อน บางอย่างเรากำลังทำอยู่ก็ดูเหมือนว่าเราเคยทำมาก่อนหน้านั้นแล้วนี่นา แต่คิดดูแล้วเราก็ไม่เคยทำ อะไรอย่างไรอยู่ตรงไหนเราจะรู้เองไปก่อนหมดเลย เป็นเรื่องที่เหลือเชื่อมากสำหรับข้าพเจ้า



บทที่ ๗

ปาฏิหาริย์ ของหลวงพ่อพระหยกเขียวโขง 3 ฤดู
(พระแก้วเชียงของ)

****

เมื่อเดือน พฤษจิกายน ปี 51 ข้าพเจ้าเกิดอาพาธไม่สบายคือปวดศีรษะปวดมากๆ ปวดจนชินว่าเดินเกือบจะไม่ได้ ไม่สบายอยู่ประมาณหนึ่งเดือนกว่าได้เดินทางไปคลินิกฯ และก็โรงพยาบาลฯ ทางคุณหมอก็จะบอกคล้ายกันว่าเป็นแต่เพราะว่าอากาศมันเย็นหรือหนาวมาก เพราะว่าอำเภอเชียงของพอถึงฤดูหนาวมาบางปีจะหนาวมากๆ คืออากาศหนาวที่เชียงของจะไม่เหมือนกับที่อื่นเพราะว่าวัดข้าพเจ้าตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขง อากาศจะเย็นมากหนาวเย็นจนเจ็บเข้ากระดูก กระบอกขอบตาจะเจ็บปวดเพราะอากาศหนาวอยู่ข้าพเจ้าก็ปวดหัวมากๆ ทานยาก็ไม่ดีขึ้น จนสุดท้ายก็ไปที่โรงพยาบาลในตัวเมืองเชียงราย นายแพทย์ผู้ที่ตรวจข้าพเจ้าบอกว่าสงสัยเลือดจะออกในกะโหลก? ข้าพเจ้างงมากเลยว่าเลือดจะออกในกะโหลกข้าพเจ้าได้อย่างไร เพราะว่าข้าพเจ้าไม่เคยหกล้มเลยก่อนหน้านี้อยู่ๆ เลือดจะออกในศีรษะได้อย่างไรกันพอดีปลายเดือนพฤศจิกายน ปี 51 ที่วัดพระแก้วของข้าพเจ้ามีงานพิธีทำบุญสรงน้ำพระธาตุ (เจดีย์) ซึ่งก็ต้องจัดทำกันมาทุกปีมิได้ขาดซึ่งเป็นงานประจำของวัดพระแก้ว

ในวันงานทำบุญวันนั้น เวลาประมาณ 09.00 น. ศรัทธาสาธุชนก็เริ่มเข้าวัดกันมาเพื่อมาร่วมทำบุญงานประจำปีสรงน้ำพระธาตุฯวัดพระแก้ว ซึ่งตอนนั้นข้าพเจ้าซึ่งก็ล้มป่วยปวดศรีษะไม่สบายมาหลายวันแล้วนอนพักอยู่ในห้องนอนในกุฏิฯ พอดีท่านนายอำเภอเชียงของได้เดินทางมาร่วมงานบุญด้วยก็เข้าไปหาข้าพเจ้าที่ห้องรับแขกกุฏิเจ้าอาวาสฯ ข้าพเจ้าก็ออกจากห้องมาต้อนรับท่าน ก็พูดคุยทักทายปราศัยกันตามปกติฯ แต่ว่าเวลาข้าพเจ้าพูดคุยกับแขกที่มา พูดเหมือนไม่ได้พูดมันจะรู้สึกเบลอๆ แต่ว่าปวดหัวมากก็เลยบอกให้โยมเอารถมารับไปหาหมอที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงของกะว่าจะไปให้ทางโรงพยาบาลฉีดยาแก้ปวดแล้วก็จะกลับมาที่วัดเพราะว่าศรัทธาสาธุชนเริ่มทยอย



กันเข้าวัดมามาก ข้าพเจ้าก็ขึ้นรถก็ยังรู้สึกตัวอยู่ แต่พอนั่งรถจำได้ว่าไปถึงตรงบริเวณหน้าไปรษณีย์เชียงของ คืออยู่ติดกับวัดพระแก้วนั่นเอง หลังจากนั้นข้าพเจ้าก็ไม่รู้สึกตัวอีกเลย ก็สลบนิ่งไป ญาติโยมก็นำส่งโรงบาลเชียงของ หลังจากนั้นอาการไม่ดีขึ้น ก็ส่งตัวเข้าโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ อาการไม่ดีขึ้นญาติพี่น้องก็เลยส่งตัวเข้าไปที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ญาติพี่น้องคุยให้ฟังว่า พอไปถึงโรงพยาบาลมหาราชเชียงใหม่ตอนเย็นทาง โรงพยาบาลก็นำตัวเข้าเครื่อง MRI. คือเครื่องแสกนไฟฟ้าดูว่าเป็นอย่างไร? ผลปรากฏหมอบอกว่า...เสียใจนะ เพราะว่าท่านส่งตัวมาช้าไปหน่อยเพราะว่าเลือดออกในกะโหลกมากเกินไปเท่ากับฝ่ามือเด็กน่ะเยอะมาก ตอนนี้ทำอะไรไม่ได้อีกอย่างเพราะว่าท่านเป็น Hemophilea. (ฮีโมฟีเลีย) อันตรายมากผ่าเจาะเปิดกะโหลกไม่ได้เพราะว่าถ้าทำแล้วเลือดจะไหลออกไม่หยุด อีกอย่างทางญาติพี่น้องทุกคนก็ไม่ยอมให้ผ่าทุกคนบอกว่าปล่อยให้ท่านเป็นอย่างนี้ดีกว่าไม่กล้าเสี่ยง เอาปาฏิหาริยเท่านั้นที่เป็นความหวัง ทางโรงพยาบาลได้โทรบอกญาติโยมศรัทธาทางเชียงของว่าเสียใจท่านคงไม่รอดแล้วเพราะว่าอาการหนักมากเกินที่หมอจะช่วยเหลือได้ ขอให้ทุกคนทำใจเถอะ...ทุกคนเงียบกันหมดเลยคือไม่คิดไม่ฝันว่าจะเป็นถึงขนาดนี้

นับตั้งแต่ข้าพเจ้าสลบไปรวมได้ 6 วันเต็มๆ จนเข้าคืนที่ 6 หลังจากที่สลบไปทางคณะหมอที่ทำการักษาอยู่ได้บอกกับญาติพี่น้องว่าถ้าคืนนี้ไม่ฟื้น พรุ่งนี้เช้าต้องเจาะที่คอเพราะว่าสายที่เสียบผ่านเข้าไปที่ปอดช่วยหายใจนั้นจะไม่มีผลใดๆ เพราะว่าจะช่วยอะไรไม่ได้เพราะว่าเลือดที่ออกในกะโหลกมันเริ่มออกมาแล้วก็กำลังเคลื่อนย้ายมาทางด้านขวาของศรีษะ หลังจากนั้นคนไข้จะช่วยตัวเองอะไรไม่ได้แม่กระทั่งหายใจอย่างไรๆ ถ้าไม่ฟื้นวันนี้ก็ต้องเจาะคอเอาสายยางเสียบเข้าไปช่วยหายใจ - ให้อาหาร และหลังจากนั้นจะเปิดกะโหลกหรืออย่างไรก็ว่ากัน??? ทุกคนเงียบ...

แต่จู่ๆ ในคืนวันนั้นเวลาประมาณ ตีสองกว่าๆ ข้าพเจ้าก็ฟื้นลืมตาขึ้นมา ข้าพเจ้าจำได้ว่าพอฟื้นตื่นขึ้นมาก็ลืมตาเห็นเป็นห้องเล็กๆ แต่ว่าอากาศมันหนาวเย็นจริงๆ ในความ



รู้สึกตอนนั้น ก็มองดูรอบๆ ตัวเราแต่ไม่รู้ว่าตัวเองโดนหมอมัดไว้หมดทั้งตัวเลย ทั้งแขนขามัดติดกับเตียงไว้หมด ก็ใช้ตามองดูรอบๆ ห้อง มองเห็นฝาห้อง (ห้องไอซียู) มีสีชมพูสีแดงไหลเยิ้มลงฝาห้องมา แสงไฟก็เห็นนิดหน่อยแต่ไม่ค่อยสว่างนัก เห็นพยาบาลหรือหมอเดินคุยกันไปมาอยู่สองคนผู้หญิงกับผู้ชาย ได้ยินเขาคุยกันว่า ทดลองๆๆ อะไรนี่แหละ ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ ก็รู้สึกเกิดความกลัวขึ้นมาอย่างบอกไม่ถูกน่ะ คือคิดว่าเขาจะเอาข้าพเจ้าไปฆ่าไปทดลองหรืออะไรไม่รู้ ข้าพเจ้าก็พยายามเรียกสติคืนมาว่าตอนนี้เราอยู่ที่ไหน? นึกขึ้นได้ว่าเราป่วยไม่สบายปวดหัวแล้วเราอยู่ที่ไหน? ข้าพเจ้าก็พยายามนึกนึกๆ ก็นึกขึ้นได้ว่าเราเป็นพระนี่นาแล้วเราอยู่วัดไหน? แล้วก็นึกออกว่าก่อนที่เราจะมาเราอยู่วัดพระแก้วเชียงของ แล้วก็นึกถึงที่วัดพระแก้วเชียงของ ก็นึกถึงภาพที่เราพาศรัทธาชาวบ้านช่วยกันบูรณะวิหารวัดพระแก้ว ซึ่งกำลังรื้อนำเอากระเบื้องหลังคาวิหารลงก็นึกออกเห็นศรัทธาชาวบ้านยืนเรียงกันเป็นแถวช่วยกันเอากระเบื้องหลังคาต่อๆ ให้กันเป็นแถวยาวไปถึงท่าน้ำโขงหน้าวัด เห็นภาพชัดเจนมากศรัทธาชาวบ้านคุยกันยังฟังรู้เรื่องเลยน่ะ คุยกันเสียงหัวเราะก็ได้ยินชัดเจนมากเลยมันเหมือนเราฝันแต่ว่ามันเห็นภาพเหมือนจริงมากเลย พอได้สตินึกคิดอะไรได้ขึ้นมาแล้วข้าพเจ้ามีความรู้สึกกลัวอย่างบอกไม่ถูกเลย คือกลัวอะไรไม่รู้ไปหมด ในนั้นความกลัวที่กลัวมากที่สุดคือกลัว ตายไม่รู้มันเป็นอย่างไรว่าเรากลัวตายแบบสุดๆเลย จิตก็นึงถึงคุณงามความดี ความชั่ว ที่เราเคยทำที่ผ่านมามันผุดขึ้นมาในสมองข้าพเจ้าแบบสลับสับเปลี่ยนกันอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกเลย ดี ชั่ว ดี ชั่ว แล้วก็นึกถึงเพื่อนสหธรรมิกที่เป็นพระสงฆ์ด้วยกันว่าใครเป็นใคร อยู่ที่ไหน? ก็นึกออกหมดหลังจากนั้นน้ำตาของข้าพเจ้ามันไหลพรั่งพรูออกมาเลยน่ะ มันรู้สึกสลดหดหู่อย่างบอกไม่ถูก...แล้วข้าพเจ้าก็พยายามนึกถึงแต่สิ่งดีๆ เช่น ว่าเราเคยก่อสร้างวัดวาอารามอะไรไว้บ้าง วิหาร ศาลา กุฏิ ฯลฯ ที่เราทำไว้ว่ามีอะไรบ้าง มันก็นึกออกได้ทั้งหมดเลยชนิดที่ว่าชัดเจนมากเลย ฯลฯ หลังจากยั้ยข้าพเจ้าก็เกิดความปลื้มปีติขึ้นมาทันที เกิดความดีใจขึ้นมาแบบลืมความทุกข์ความเจ็บปวดไปทั้งหมดเลย



และแล้วจู่ๆ ข้าพเจ้าก็เห็นภาพหลวงพ่อพระหยกเขียวโขงสามฤดู (พระแก้วเชียงของ) ที่ข้าพเจ้ากับคุณธรภัทร (ตู่) คุณกัลยา (แจ๋ว) และศรัทธาสาธุชนร่วมกันสร้าง เห็นองค์ท่านลอยมาอยู่ตรงหน้าข้าพเจ้าซึ่งกำลังนอนนึกอยู่เห็นเป็นองค์ท่านมีแสงสีเหลือง - แดง สว่างไสวมาก สว่างจนรู้สึกว่าในห้องที่ข้าพเจ้านอนอยู่นั้นสว่างไปหมดเลย ซึ่งข้าพเจ้าก็ยกมือไหว้ขึ้นทั้งๆ ที่แขนข้าพเจ้าถูกคุณหมอมัดติดกับเตียงนอนทั้งสองข้าง แต่มีความรู้สึกว่ายกมือขึ้นไหว้องค์ท่าน แล้วข้าพเจ้าก็อธิษฐานต่อองค์ท่านว่าขอให้ท่านช่วยให้ข้าพเจ้าห่ยจากโรคภัยที่เจออยู่ในตอนนี้ด้วยเถอะและขอบุญบารมีคือพุทธานุภาพได้ช่วยแผ่คุ้มครองให้ข้าพเจ้าด้วย ถ้าลูกหายออกจากที่นี้ไปลูกจะนำผลไม้ทุกอย่างถวายต่อท่าน ข้าพเจ้าก็อธิษฐานฯ แล้วข้าพเจ้าก็สังเกตุเห็นองค์พระท่านยิ้มตรงที่มุมปากขององค์พระท่าน ข้าพเจ้าเห็นแล้วรู้สึกขนลุก แล้วความดีใจ ความสุขใจมันมาจากที่ไหนบอกไม่ถูกน่ะความรู้สึกในตอนนั้นรู้สึกว่าตัวเราเองเบาสบายจนรู้สึกว่ามันลอยขึ้นจากเตียงที่เรานอนอยู่น่ะคือความเจ็บปวดที่เป็นอยู่มันหายไปหมดเลยในตอนนั้น ข้าพเจ้าก็นึกได้ว่าเรานอนอยู่ที่โรงพยาบาลฯ แล้วก็นึกถึงน้องสาวของข้าพเจ้าคนหนึ่ง แล้วก็ร้องเรียกหาน้องสาวข้าพเจ้าให้มาหา เรียกเท่าไหร่ก็ร้องไม่ออกเพราะว่าในปากของข้าพเจ้าตอนนั้นมีหลอดสายยางอะไรไม่รู้ยัดอยู่เต็มไปหมดเลย ข้าพเจ้าพยายามใช้ฟันกัดให้มันขาด สุดท้ายก็ขาดไปเส้นหนึ่ง แต่ยังมีเหลืออีกก็พยายามกัดอีกก็กัดไม่ขาด เพราะหมอต้องใช้สายยางสอดผ่านปากเข้าไปทะลุถึงปอดเพื่อดึงลมหายใจออกมา แล้วก็สายยางอีกสายสอดเข้าไปถึงกระเพาะอาหารเพื่อให้อาหารเหลว ก็พอดีก็เห็นคุณหมอสองคนนั้นวิ่งเข้ามาหาข้าพเจ้าที่เตียง แล้วก็ตะโกนบอกว่าท่านฟื้นแล้วๆๆ แล้วทางหมอก็เรียกญาติเข้าไปหา พอเห็นน้องสาวเข้าไปหาแล้วก็นึกขึ้นได้ ว่าเรายังไม่ตายนี่นา

หลังจากนั้น ตอนเช้าวันเดียวกันอาการเลือดออกในกะโหลกข้าพเจ้ามันก็หยุดไหล เพราะว่าหมอเขาจะอยู่ดูที่จอมอนิเตอร์อยู่ตลอดเวลา แล้วอาการของข้าพเจ้าหลังจากฟื้นขึ้นมาอาการก็ดีขึ้นอย่างรวดเร็วจนเหลือเชื่อมาก ทั้งพยาบาลทั้งหทอทีมที่รักษาข้าพเจ้า



บอกเป็นเสียงเดียวกันว่า...นี่แหละปาฏิหาริย์...ทางคุณหมอบอกว่าส่วนมากเป็นถึงอาการขนาดนี้มักจะไม่รอดสักรายน่ะ และจะต้องผ่าเปิดกะโหลกกันทั้งนั้น ไม่ต้องมากมายเลือดออกในกะโหลกแค่นิดเดียว แค่เซ็นต์สองเซ็นต์ ก็ต้องผ่ากันเป็นส่วนมาก แต่สำหรับข้าพเจ้าหมอบอกว่ามันออกมากเหลือเกินเท่ากับฝ่ามือเด็ก แล้วรอดมาได้ไง???อีกอย่างหลายคนมักจะถามข้าพเจ้าว่าระยะเวลาที่สลบไปถึง 6 วัน 6 คืน มีฝันหรือนิมิตเห็นอะไรหรือเปล่า ข้าพเจ้าตอบได้อย่างไม่ต้องสงสัยว่า ไม่เคย ฝันหรือนิมิตเห็นอะไรเลยตลอดระยะเวลาที่สลบไปนั้นเหมือนเรานอนหลับตามปกติ ฟื้นก็คือตื่นขึ้นมาแค่นั้นเองแล้วสติสัมปชัญญะก็ค่อยๆ กลับคืนมาเหมือนปกติทุกอย่าง

แต่สำหรับข้าพเจ้าแล้ว เชื่อว่าเป็นบุญบารมีหรือปาฏิหาริย์ของหลวงพ่อพระหยกเขียวโขงสามฤดู หรือพระแก้วเชียงของที่ข้าพเจ้าได้ร่วมสร้างมานั่นเอง ท่านศักดิ์สิทธิ์มากปาฏิหาริย์จากหลวงพ่อที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้านั้นมีมากมายแต่ว่าข้าพเจ้าไม่เคยเล่าให้ใครฟังเพราะว่ามันเป็นเรื่องเห็นเฉพาะตัว...ถ้าใครท่านใดอยากจะรู้ว่าปาฏิหาริย์ของหลวงพ่อมีจริงก็ให้ไปสัมผัสกับองค์ท่านจริงได้ที่วัดพระแก้ว ต.เวียง อ.เชียงของ จ.เชียงราย

พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์
เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว
เจ้าคณะตำบลเวียง
อ.เชียงของ จ.เชียงราย
บันทึก...



บทที่ ๘ โครงการสร้างพระหยกเขียวโขงสามฤดู เฉลิมพระเกียรติฯ

วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ชื่องาน. สร้างพระพุทธรูปหยกเขียวโขงเฉลิมพระเกียรติฯ

ลักษณะโครงการ. เสริมสร้างความสามัคคี ๖๐ ล้านความดีเพื่อถวายแด่ในหลวงฯ

ผู้รับผิดชอบโครงการ. วัดพระแก้ว คณะกรรมการวัดพระแก้ว

หลักการและเหตุผล.

วัดพระแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นวัดที่เก่าแก่และเป็นวัดคู่เมืองเชียงของมาช้านานตามประวัติศาสตร์สร้างเมื่อ พ.ศ.1241 รวมอายุพันกว่าปี ตั้งอยู่ในย่านชุมชนธุรกิจของอำเภอเชียงของและตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งด้านทิศตะวันออกติดกับแม่น้ำโขงและ สปป.ลาว

วัดพระแก้ว ได้รับวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2405 มีพื้นที่ตั้งวัด 2 ไร่ 1 งาน 8 ตารางวา และเสนาสนะประกอบด้วย อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์ หอฉัน หอระฆัง ห้องน้ำ-ส้วม

เนื่องในวโรกาสปี พ.ศ.2550 เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงมีพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษาได้นำความปลาบปลื้มปีติมาสู่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า เนื่องด้วยวโรกาสที่เป็นปีมหามิ่งมงคลสมัยนี้ ทางวัดพระแก้ว โดยพระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว พร้อมด้วยคณะกรรมการ ศรัทธาวัดพระแก้ว เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ ชาวอำเภอเชียงของ โดยการนำของ นายสุเทพ เตียวตระกูล นายอำเภอเชียงของ และนายบำเพ็ญ บินไทสงค์ นายอำเภอเวียงแก่น และผู้มีเมตตาให้การสนับสนุนด้านงบประมาณคือ คุณธนภัทร กระจ่างวงศ์ คุณกัลยา กระจ่างวงศ์ ประธานบริษัท อาโรเวร่าอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด พร้อมคณะได้พร้อมใจกันจัดสร้างพระพุทรูปหินหยกเขียวโขง 3 ฤดูฯ ซึ่ง ได้นำหินหยกเขียวจากแม่น้ำโขง โดยการแกะสลักพระพุทธรูปจำลองหน้าตัก 29 นิ้ว สูง 38 นิ้ว เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และจะได้อัญเชิญประดิษฐานไว้ในวิหารโบราณเฉลิมพระเกียรติฯ



วัดพระแก้ว เพื่อให้ศรัทธา ประชาชนทั้งหลายได้สักการะบูชาสืบต่อไป

งบประมาณในการสร้างในการสร้างทั้งหมด 3,315,999. บาท. (สามล้านสามแสนหนึ่งหมื่นห้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทถ้วน) โดยได้รับการสนับสนุนจากคุณธนภัทร และคุณกัลยา กระจ่างวงศ์ ประธานฯ อาโรเวร่าอินเตอร์เนชั่นแนล พร้อมคณะ และจากผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายร่วมบริจาค

วัตถุประสงค์.

- เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติฯในปีมหามงคลสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา ในปี พ.ศ.2550
- เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- เพื่อที่ชาวอำเภอเชียงของจะได้แสดงออกถึงซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
- เพื่อเป็นการสร้างความรักแล้วความสามัคคีของชนชาวไทย
- เพื่อสนองนโยบาย 60 ล้านความดี เพื่อถวายแด่ในหลวงของเราฯ

เป้าหมาย.

- ใช้หินหยกเขียวที่อยู่ในลำน้ำโขงเท่านั้น (มีเฉพาะอำเภอเชียงของ)
- หน้าตักพระพุทธรูปกว้าง 29 นิ้ว สูง 38 นิ้ว

ระยะเวลาดำเนินการทั้งหมด.

- เริ่มดำเนินการ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2549
- แล้วเสร็จโครงการ วันที่ 9 มิถุนายน 2550
- รวมระยะเวลาดำเนินการ 9 เดือน จึงแล้วเสร็จฯ

วิธีดำเนินการ.

- ประชุมคณะกรรมการวัดพระแก้ว และคณะศรัทธาชุมชนวัดพระแก้ว
- ตั้งคณะทำงาน ออกสำรวจหินหยกเขียวในลำน้ำโขง
- นำคณะกรรมการเข้าพบนายอำเภอเชียงของ นายอำเภอเวียงแก่น



เพื่อขอความเห็นชอบโครงการฯ

- นำเสนอโครงการต่อท่านเจ้าคณะอำเภอเชียงของ เพื่อขออนุมัติโครงการฯ
- ประชุมคณะกรรมการเพื่อสรรหาช่างฝีมือในการแกะสลักหินฯ
- นำโครงการเสนอต่อ นายธนภัทร กระจ่างวงศ์ เพื่อขอการสนับสนุนด้านงบประมาณฯ
- ตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลและติดตามงาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ
- ดำเนินการตามโครงการฯ

งบประมาณ.

- ได้รับความอนุเคราะห์จาก คุณธนภัทร คุณกัลยา กระจ่างวงศ์ ประธานบริษัท อาโรเวร่าอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
- รับบริจาค จากผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปฯ

งบประมาณรายจ่าย.

- ค่าแรง ช่างแกะสลักหินพระพุทธรูปฯ 250,000. บาท
- ค่าจ้างคนงานนำหินหยกน้ำหนักประมาณ 2.5 ตัน จากลำน้ำโขง 15,000. บาท
- ค่าทำพิธีกรรมต่างๆ (อัญเชิญหินหยกฯ ตัดหินหยกฯลฯ) 500,000. บาท
- ค่าทำพิธีกรรมพุทธาภิเษกพระพุทธรูปหินหยกเขียวฯ ประมาณ 500,000. บาท
- ค่าเครื่องทรงประดับองค์พระทั้งสามฤดูฯ ประมาณ 2,000,999. บาท
- ค่าดำเนินการต่างๆ 50,000. บาท

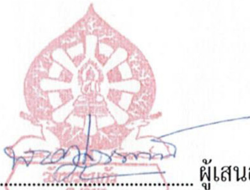
รวมงบประมาณรายจ่าย 3,315,999. บาท.

(สามล้านสามแสนหนึ่งหมื่นห้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทถ้วน)



ผลคาดว่าจะได้รับ.

- เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติฯในปีให้มงคลสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา ในปี พ.ศ.2550
- เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- เพื่อที่ชาวอำเภอเชียงของจะได้แสดงออกถึงซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
- เพื่อเป็นการสร้างความรักและความสามัคคีของชนชาวไทย
- เพื่อสนองนโยบาย 60 ล้านความดี เพื่อถวายแด่ในหลวงของเราฯ



ลงนาม.............................ผู้เสนอโครงการฯ
(พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์)
เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว

ลงนาม.............................ผู้เห็นชอบโครงการฯ
(นายเพิ่ม สิทธิสมัติ)
ไวยาวัจกรวัดพระแก้ว

ลงนาม.............................ผู้เห็นชอบโครงการฯ
(นายทวี มณีโชติ)
รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

ลงนาม.............................ผู้เห็นชอบโครงการฯ
(นายสาโรจน์ ทุ่งเก้า)
ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเวียงแก้ว หมู่ที่ 8

ลงนาม.............................ผู้เห็นชอบโครงการฯ
(นายทรงพล เกตุโสภา)
ประธานสภาเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

ลงนาม.............................ผู้อนุมัติโครงการฯ
(พระครูบวรรัตนธรรม)
เจ้าคณะอำเภอเชียงของ



ที่พก./๒๕๕๐ วัดพระแก้ว ตำบลเวียง

อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๕๗๑๔๐

๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

ด้วยทาง คุณธนภัทร คุณกัลยา กระจ่างวงศ์ ประธาน บริษัทอโรเวรา อินเตอร์ จำกัด พร้อมด้วย วัดพระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และคณะกรรมการวัดพระแก้ว ไวยาวัจกร ผู้ใหญ่บ้านบ้านเวียงแก้วได้ดำเนินการสร้างพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในวโรกาสที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ในปี.๒๕๕๐ นี้โดยนำหินหยกเขียวฯ จากแม่น้ำโขงมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติ เพื่อนำไปประดิษฐานไว้ ณ วิหารเฉลิมพระเกียรติ วัดพระแก้ว ต.เวียง อ.เชียงของ จ.เชียงราย

เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐ เริ่มทำพิธีและลงมือแกะสลักหินหยกเฉลิมพระเกียรติฯ โดยการว่าจ้างให้นายองอาจ อินต๊ะวงค์ เป็นผู้รบจ้างแกะสลักหิน โดยว่าจ้างเหมาเฉพาะค่าแรงแกะพระพุทธรูปหินฯ เป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐. บาท (สองแสนบาทถ้วน)

โดยเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐ คุณธนภัทร กระจ่างวงศ์ ได้จ่ายเงินค่าแรงแกะสลักหินล่วงหน้าเป็นเงินจำนวน ๖๐,๐๐๐. บาท. (หกหมื่นบาทถ้วน) (ซึ่งวันนี้) วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ ทางพระครูสุภัทรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว พร้อมด้วยไวยาวัจกรวัดพระแก้ว ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการวัดพระแก้ว ได้มาตรวจดูงานการแกะสลักพระหินหยกเฉลิมพระเกียรติฯ หลังจากทางช่างได้ทำการแกะสลักหินหยกเป็นที่เรียบร้อย และทางคณะกรรมการได้ตรวจดูจนเป็นที่น่าพอใจของทุกท่านแล้ว โดยทางเจ้าอาวาสวัดพระแก้ว พร้อมคณะกรรมการ โดยมีตัวแทนของคุณธนภัทร กระจ่างวงศ์ คือ นายทรงพล เกตุโสภา ได้ทำการจ่ายเงินค่าจ้างแกะสลักหินหยกพระพุทธรูปเฉลิมพระเกียรติฯ ในส่วนที่คงค้างทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน ๑๔๐,๐๐๐. บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถ้วน) ให้กับทางช่างผู้รับจ้างแกะสลักหินฯ คือ นายองอาจ อินต๊ะวงค์ เป็นที่เรียบร้อย ต่อหน้าพยานที่มีลายชื่อทั้งหมดนี้แล้ว **ส่วนฐานพระพุทธรูปทางช่างองอาจ อินต๊ะวงค์ ได้ตกลงยินดี่จะแกะสลักฯถวายให้กับทางวัดพระแก้ว โดยไม่คิดราคาค่าแกะสลักประการใด**



ลงชื่อ.......................................ผู้รับเงิน/ช่างแกะสลักหิน

(นายองอาจ อินต๊ะวงค์)

ลงชื่อ.......................................ผู้จ่ายเงิน

(นายทรงพล เกตุโสภา)

ลงชื่อ.......................................ไวยาวัจกร/พยาน

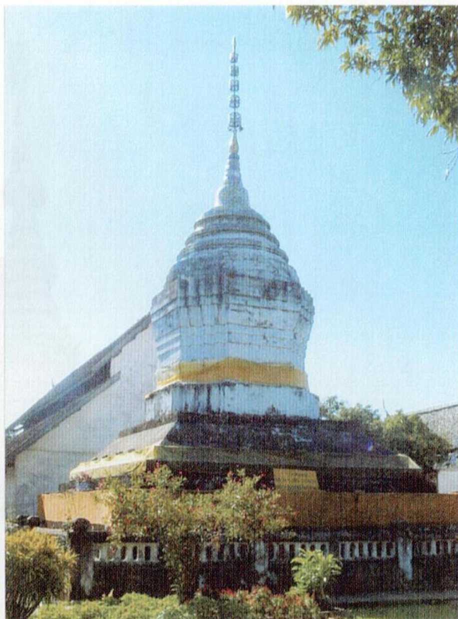
(นายเพิ่ม สิทธิสมบัติ)

ลงชื่อ.......................................ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘/พยาน

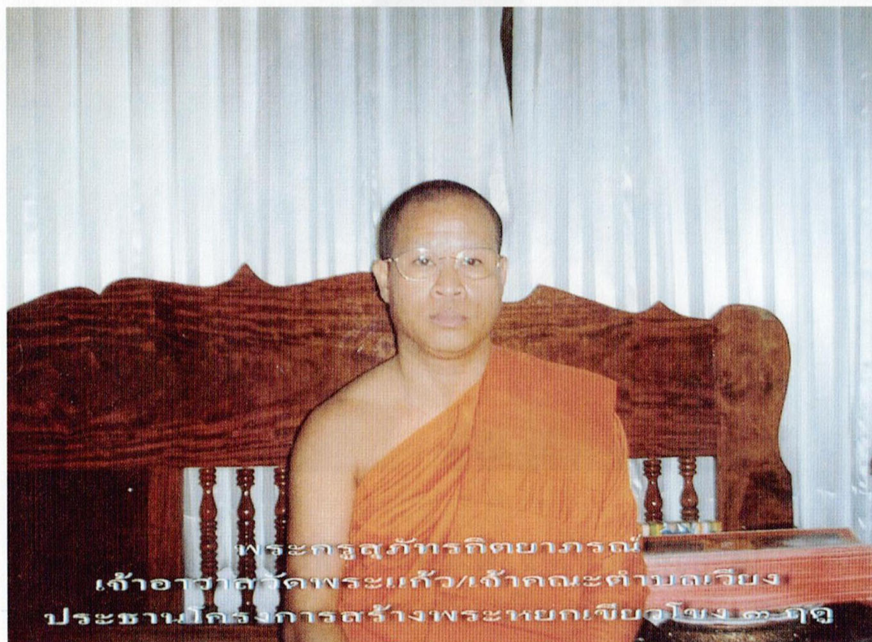
(นายสาโรจน์ ทุ่งเก้า)

เครื่องทรงฤดูร้อน พระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง
ณ วัดพระแก้ว เมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย


วัดพระแก้ว






พระครูสุภัทรกิตยาภรณ์
เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว/เจ้าคณะตำบลเวียง
ประธานโครงการสร้างพระหยกเขียวโขง



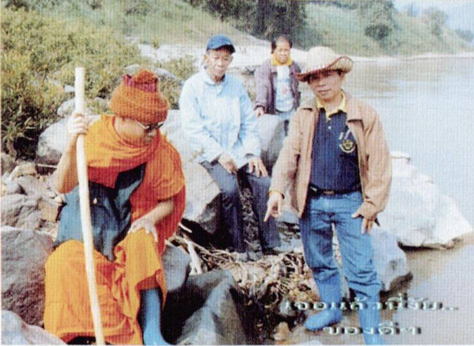




ฐานพระโบราณอายุสี่ร้อยกว่าปี ประดิษฐานพระหยกเขียวโขง ๓ ฤดู



การค้นหาแหล่งหินหยกโขงเขียว









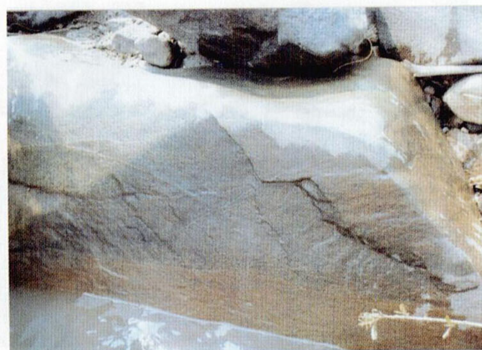


































การพิธีเพื่อความเป็นศิริมงคล ในการจำหลักพระพุทธรูป













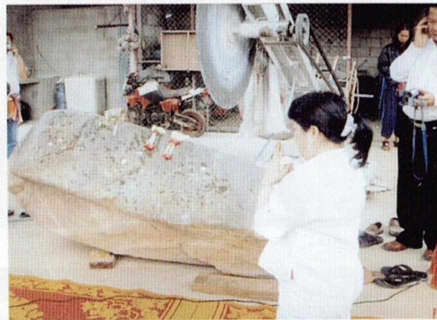














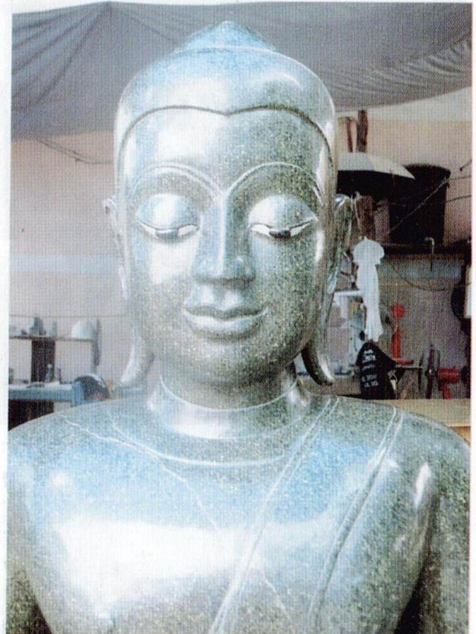












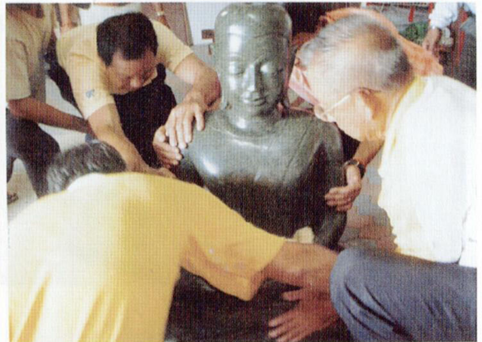


การนำพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง มาจัดสร้างเครื่องทรง ๓ ฤดู ณ จังหวัดสุพรรณบุรี



































คณะตรวจสอบเครื่องทรง ๓ ฤดู













พระครูบาอริยชาติ อริยจิตโต อัญเชิญพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง
และพระพุทธรูปสิหิงค์หยกเขียวโขง
ประดิษฐาน ณ พระอุโบสถ วัดพระแก้ว
เมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย









ขบวนอัญเชิญ
พระพุทธมหานิลรัตนาสีติวัสสามหามุนี
(พระแก้วเชียงของ)

















































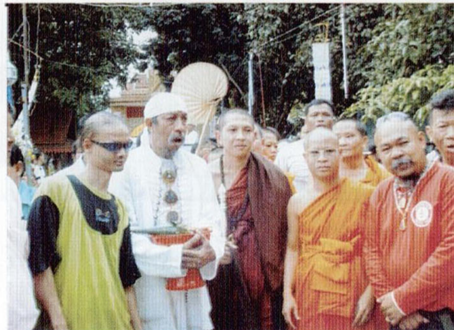
















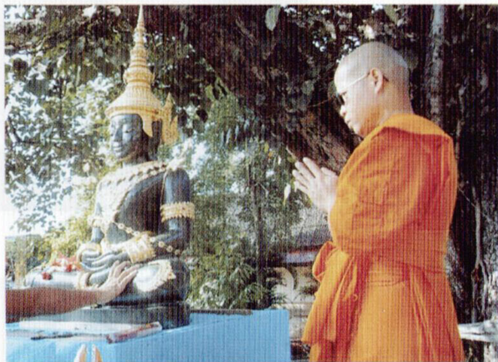






การเบิกพระเนตร
การจัดขบวนแห่พระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง











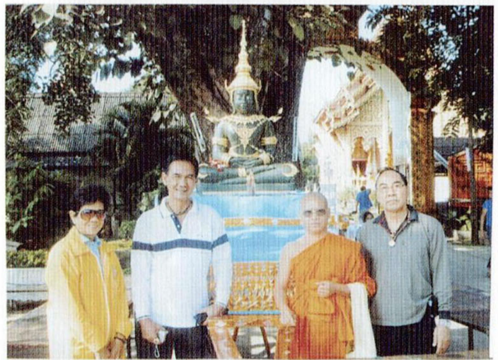


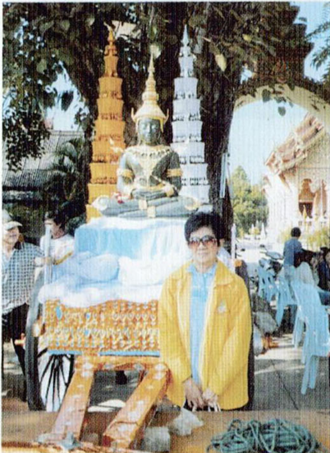


























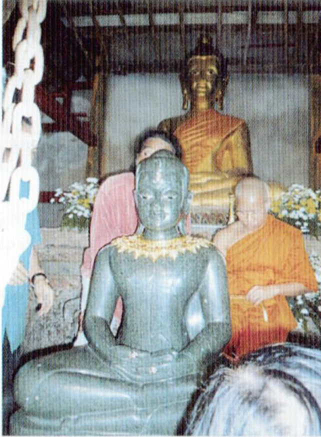




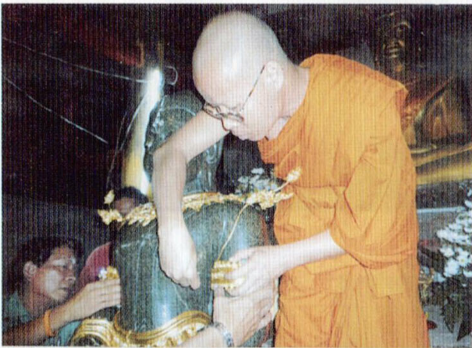




ขั้นตอนการประดับเครื่องทรงฤดูร้อน
การบรรจุพระบรมสาลีริกธาตุ อัญมณีล้ำค่าแก้ว แหวน เงินและทองคำ โดย พระครูบาอริยชาติ อริยจิตโต วัดแสงแก้วโพธิญาณ ตำบลเจดีย์หลวง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย





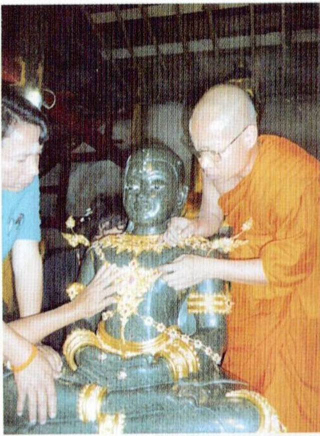
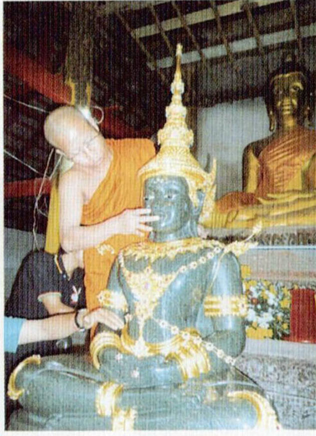




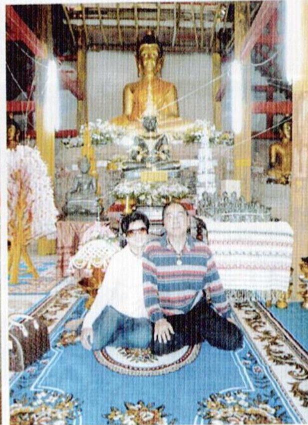











คำปรารภ

ข้าพเจ้าได้รวบรวมบทความเกี่ยวกับเรื่อง การสร้างพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขง ตำนานและประวัติความเป็นมาของท่านผู้รู้ทางประวัติศาสตร์ คือผู้อ่านจะได้เห็นพระนามและนามพร้อมบทความตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ หวังว่าบทความเหล่านั้น คงจะเพิ่มพูนความรู้และก่อให้เกิดปัญญาแรงศรัทธาแก่ท่านผู้อ่านตามสมควร

การจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้านายธนภัทร กระจ่างวงศ์ และภรรยา นางกัลยา กระจ่างวงศ์ และครอบครัวมีความประสงค์พิมพ์ขึ้นเผยแพร่เป็นธรรมวิทยาทาน เนื่องในยกช่อฟ้าวิหารพระพุทธรูปหินหยกเขียวจงเป็นบุญราศี อำนวยผลดลบันดาลให้เจริญด้วยเชาวนปฏิพานคุณสมบัติสมบูรณ์ด้วยพระพรตามพุทธบัญญัติทั้ง ๔ ตลอดกาลนาน เทอญ

รายชื่อผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

1. ไพศาล ชีวะศิริ (10,000)
2. ร.ต.ต.สงวนศักดิ์ กระจ่างวงศ์ (5,000)
3. นางเจือ กระจ่างวงศ์ (5,000)
4. นายธนภัทร กระจ่างวงศ์ (10,000)
5. นางกัลยา กระจ่างวงศ์ (10,000)
6. ปิยะพล กระจ่างวงศ์ (5,000)
7. ด.ญ. วิชิตา กระจ่างวงศ์ (5,000)
8. นายกฤษณะ กระจ่างวงศ์ (500)
9. นางสุพรรณี กระจ่างวงศ์ (4,000)
10. นายสมศักดิ์ แย้มทรัพย์ (1,000)
11. นางศุภภร แย้มทรัพย์ (1,000)
12. นายจรัล อุคเถิน
13. นายอังกูร บุญสม นางพรรณพิไล บุญสม (1,000)
14. นายองอาด อยู่โพธิ์ นางศรีวลาห์ อยู่โพธิ์ (1,000)
15. นายสุเทพ แก้วดวงใหญ่
16. คณิน ซื่อธานุวงศ์
17. นายชินดนัย ซื่อธานุวงศ์
18. น.ส.ฌาติมา ซื่อธานุวงศ์
19. น.ส.อรวรรณ สุทธิโชติกุล
20. เบญจวรรณ สุทธิโชติกุล
21. ศิริวรรณ สุทธิโชติกุล
22. เอ็นดู ต้องโพนทอง
23. นพวรรณ สุขมีวิริยา
24. แม่น้อย ต้องโพนทอง

(16, 17–20: 20,000)

27. ชิน-สินทิพย์ ฮาเซกาว่า/เผ่าสิงห์-ศุลีพร เนื่องจำนงค์ และครอบครัว (5,000)
28. นางเดือน ไชยจรรนลา (1,000)
29. ครอบครัววราศิริพงศ์ (500)



รายชื่อผู้บริจาคทรัพย์ร่วมสร้างหนังสือ

ประวัติการสร้างพระพุทธรูปหินหยกเขียวโขงสามฤดู/ประวัติวัดพระแก้ว

วัดพระแก้ว ต.เวียง อ.เชียงของ จ.เชียงราย

ผู้ที่ร่วมบริจาคสร้างหนังสือจะได้สลักชื่อลงในหนังสือดังกล่าวด้วย

ที่	ชื่อ นามสกุล	จำนวนเงินบาท/สต.	หมายเหตุ
1	แม่ชีบุญหลง คำนวล	140	อ.เชียงของ
2	แม่ชีศิลา วงศ์ษา	140	อ.เชียงของ
3	นางปั่นแก้ว ดวงสนิท	140	อ.เชียงของ
4	นายถม วิฑูรย์	140	อ.เชียงของ
5	ยายสม โนสุยะ	140	อ.เชียงของ
6	นางารอน มณีโชติ	140	อ.เชียงของ
7	ยายตุ่น ไชยโย	140	อ.เชียงของ
8	นางบัววาด เรวรรณ	50	อ.เชียงของ
9	นางไพลิน พิชยศ	50	อ.เชียงของ
10	คุณทองย้อย เทพยศ	200	อ.เชียงของ
11	คุณนารีนาฏ นยฤทธินาถ เทพยศ	200	อ.เชียงของ
12	คุณขจร คุณมณีวรรณ		
	น้องแพร น้องพลอย กาวิน	200	อ.เชียงของ
13	คุณศิรินภา ดญ.นภัสร แก้วหลง	200	อ.เชียงของ
14	ดต.อร่าม คุณกรรณิการ์ แก้วกิ่งจันทร์	100	อ.เชียงของ
15	คุณแม่สว่างจิตต์ โฮมสองชั้น	200	อ.เชียงของ
16	ผอ.สุขสันต์ คุณสุพัตรา ติยะธะ	500	อ.เชียงของ
17	คุณแม่อำพร ไชยมงคล	100	อ.เชียงของ
18	นส.รักชนก ไชยมงคล	100	อ.เชียงของ
19	คุณทรงพล เกตุโสภา	140	อ.เชียงของ
20	คุณแม่บัวเทศ พิชยศ	60	อ.เชียงของ



บรรณานุกรม

ศิลปากร , กรม ตำนานพระแก้วมรกต ฉบับพิมพ์เป็นอนุสรณ์ งานไหว้ครูประจำปี ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๒

พระแก้วมรกต นาวสาวฉวีงาม มาเจริญ เรียบเรียง จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๒๘

ศิลปสมัยสุโขทัย ของ ศาสตราจารย์ ศิลป พีระศรี

สาราณียกร

คุณกัลยา กระจ่างวงศ์ คุณธนภัทร กระจ่างวงศ์

คุณองอาด อยู่โพธิ์ คุณอังกูร บุญสม



Wat Phar Kaew History (In Brief)
Wieng Sub-district, Chiang Khong District, Chiang Rai Province

Wat Phra Kaew, the Maha Nikaya subordinate, is located at 35 Village Number 8, Wieng Sub-district, Chiang Khong District, Chiang Rai Province in the northeastern of Chiang Rai and on the bank of Khong river, in Bor-Kaew, Lao People's Democratic Republic.

Wat Phra Kaew is the most ancient of Chiang Khong District. It was Built in 1241 B.E. Now, its age is 1310 years old . (2551 B.E.) Originally, its Name is Wat Sri Bun Yeun. Later, the period of King Ariya, the generation of Chiang Saen Governor, governed Chiang Khong city and he greatly restored The temple. Later on, it has been called Wat Phra Kaew since then and the Provost Suphatkittiyaporn is the abbot and the head of Wieng District

Wat Phra Kaew is on the bank of Khong River in the east of the temple, and can be seen the Khong River and Laos border clearly.
The temple is situated in the center of Chiang Khong District. Chiang Khong is the ancient city situated in bank of Khong River with its long history.
It is assumed that originally, this place was settled by "lua" or "La-wee-ah" or "Milakhu" or called "tam Mi La" by Local people. They associated with Yuan, Laos and Tai Lua, so it was then the Kingdom of three countries in the Upper Basin of Khong River ; that is, Lan Na, Lan Chang, and Xishuangbanna. The Kingdom was considered to be the provisions resource, the fortress and the Port for trade.

As the legend of a long time ago, the Lord of Buddha traveled for teaching in the southwestern and went across Khong River (Khorn Na Thee) and arrived at Tam Mi La Viilage. The Lord of Buddha stayed under the jack fruit tree and turned his face into the west. The leader of Tam Mi La village had an audience with the Lord of Buddha for listening to the Dhamma.



When the Lord of Buddha went back, he gave 2 pieces of his own hair for the leader and told him to bring 2 golden bowls with 5 Baht of gold weight and 2 golden boats with 25 Baht of gold weight and put the 2 pieces of hair into each bowland put the bowl separately into the left and right of the Lord of Buddha's hand and after that, dug 2 holes for 9 Wa equally (a unit of length, equal to 2 meters) and put the golden boat with the golden bowl inside into the holes. Then, closed the holes with the piece of rock and covered them with the soil and built them into the stupa shape. In the front of each stupa, put the large piece of rock with 1 cubit in width and 2 cubits in length engraved with the Lord of Buddha's prediction that in days to come, this place was settled down by many people and it was prosperous and there were 2 pagodas constructed; the left stupa was named Wat Chai Sa Tharn (Wat Luang) and the right stupa was named Wat Sri Bun Yuen (Wat Phra Kaew)

In addition, the story of Wat Phra Kaew, the invaluable temple in Chiang Khong City was also told traditionally that once, the king Chaiya Chettha Thirat visited Luang Phra Bang and went across Khong River and Stayed in front of Wat Phra Kaew. At that time, he also brought the Emerald Buddha Image and Phra Bang with him, too There was no evidence where He placed the Buddha Image. However, the people strongly believed that he placed the two Buddha image at Wat Phra Kaew. So this place was called Wat Phra kaew because there was the base of the principle Buddha image in The temple. Another story was told that the King Ariya, the generation of Chiang Saen governor governed Chiang Khong City and he and he greatly restored the temple. Later on, it has been called Wat Phra Kaew. Besides, Thai people and Laos People sometimes saw the shining marble drifting form the pagoda of Wat phra Kaew to and from their own countries on the religious day or they called this marble that "Kaew Sa Det" so the temple was called Phra Kaew by the names of the marble.



Later, in 2448 B.E., an American tourist met the piece of stone with Inscription engraved with the Lord of Buddha's prediction and earlier this man was interested in the history and the ancient language very much so he asked for permission from the Royal King Ban Sri by exchanging his rifle with three barrels and he then got the agreement from the King.

The period of King Jittawong Worrayod Rangsri, the temple was greatly restored but there was no evidence of the restoration.

In 2429 B.E., the abbot with the local people restored the temple and the pagoda.

In 2529 B.E., the abbot provost Sirirattananurak with the local people restored the pagoda.

In 2549 B.E., the abbot (at present) provost Suphatthara Kittayaporn with the local people including the official organizations restored the pagoda for the Sixtieth Anniversary Celebrations of Bhumibol Adulyadej's Accession to the Throne and the whole pagoda was sculptured by wood.

In 2550 B.E., the abbot (at present) provost Supattara Kittayaporn with the local people and Mr. Thanaphat Krajangwong, constructed the Buddha Image for the celebration of the King Bhumibol Adulyadej by taking the jade from Khong River to be sculptured for the jade Buddha Image for 3 seasons with 29 inches of long measure of the Buddha statue in the posture of meditation for Celebrating the 80th Birthday Anniversary of HM King Bhumibol Adulyadej.

The antiques in Wat Phra Kaew

1. The attitude of subduing Mara Buddha Image covered with gold which was enshrined as the principle Buddha image in the temple

2. The 10,000 years old stupa housed with the Lord of Buddha's hair. Now it is restored



3. The magnificent ancient hundred years Buddha image hall built by the iron wood all over the hall in Lanna art style which was influenced by Lan Chang or Luang Phra Bang.

4. The piaster base of the principle of the Buddha image which was Built by brick, sand and soil and was sculptured with the exquisite and ancient design in Chinese style.

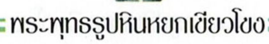
5. The pulpit used for performing Dhamma on the religious days. It was the castle with four gable ends built by teak all over the castle. Its base was built with the floor and unmovable. The castle was ancient and graceful and can not be seen easily at present. It should be conserved and studied at most.

6. The magnificent 3 seasons jade Buddha image in the attitude of Meditation was built for celebrating the 80th Birthday Anniversary of HM King Bhumibol Adlyadej with 29 inches of long measure of the Buddha statue in the posture of meditation.

7. The model of ancient hall built in Lanna Thai style and Tai Lue Lan Chang Luang Phra Bang art. This graceful hall was built by wood all over the hall and covered with gold and aged many hundred years.

The annual fair of Wat phra Kaew

In 2546, the venerable monk, the provost Borworn Rattana Tham and the Lord Abbot of a Buddhist monastery with the local people voted that on the Sib Ha kham Doean Yi (Chiang Khong) or between November- December every year is considered to be the day of Wat Phra Kaew's pouring water on the pagoda and it has been performed traditionaly. The celebration will last for three days and nights fulfilled with local performances.



บันทึก